

Practice, Learn and Achieve
Your Goal with Prepp

DSSB Exam

PGT Previous Paper

Simplifying
Government Exams

 SSC CHSL	 IAS EXAM	 RRB NTPC	 NTSE	 CDS
 SSC CGL	 CBSE UGC NET	 IBPS PO	 NDA	
 SBI PO	 IBPS CLERK	 AFCAT	 SSC JE	 CTET
 CSIR UGC NET	 CAPF	 IBPS RRB		

DO NOT OPEN THE SEAL OF THE BOOKLET UNTIL YOU ARE TOLD TO DO SO

इस पुस्तिका की सील तब तक न खोले जब तक कहा न जाए

POST CODE/ पोस्ट कोड :

189/14, 190/14

OBJECTIVE TYPE TIER – II EXAMINATION

वस्तुनिष्ठ टियर – II परीक्षा

Time Allowed : 2 Hours

JDD-81/PGT-PUNJ/TIER-II/X-15

Maximum Marks : 200

निर्धारित समय : 2 घंटे

अधिकतम अंक : 200

Read the following instructions carefully before you begin to answer the questions.

प्रश्नों के उत्तर देने से पहले नीचे लिखे अनुदेशों को ध्यान से पढ़ लें।

IMPORTANT INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

1. This Booklet contains 200 questions in all comprising the following Test Component :

Sl. No.	Test Component	No. of Questions
1)	Post Specific subject related questions	200

- All questions are compulsory and carry equal marks.
- The paper carries negative markings. For each wrong answer 0.25 mark will be deducted.
- In case of any discrepancy between the English and Hindi versions of any question, the English version will be treated as final/authentic.
- OMR Answer-Sheet is enclosed in this Booklet. You must complete the details of Roll Number, Question Booklet No., etc., on the Answer-Sheet and Answer-Sheet No. on the space provided above in this Question Booklet, before you actually start answering the questions, failing which your Answer-Sheet will not be evaluated and you will be awarded 'ZERO' mark.
- You must not tear off or remove any sheet from this Booklet. The Answer-Sheet must be handed over to the Invigilator before you leave the Examination Hall.
- Use of Calculator/Palmtop/Laptop/Other Digital Instrument/Mobile/Cell Phone/Pager is not allowed.
- Candidates found guilty of misconduct/using unfair means in the Examination Hall will be liable for appropriate penal/legal action.
- The manner in which different questions are to be answered has been explained at the back of this Booklet, which you should read carefully before actually answering the questions.
- No Rough Work is to be done on the Answer-Sheet.

उम्मीदवारों के लिए महत्वपूर्ण अनुदेश

1. इस पुस्तिका में कुल 200 प्रश्न हैं, जिनमें निम्नलिखित परीक्षा विषय शामिल हैं :

क्र.सं.	परीक्षण विषय	प्रश्नों की संख्या
1)	पोस्ट स्पेसिफिक विषय-संबंधी प्रश्न	200

- सभी प्रश्न अनिवार्य हैं तथा सबके बराबर अंक हैं।
- प्रश्न पत्र में नकारात्मक अंकन होगा। हर गलत उत्तर के लिए 0.25 अंक काटा जायेगा।
- यदि किसी प्रश्न के हिन्दी तथा अंग्रेजी अनुवाद में कोई अंतर है, तो अंग्रेजी अनुवाद को ही सही समझा जायेगा।
- इस पुस्तिका में ओ.एच.आर. उत्तर-पत्रिका संलग्न है। प्रश्नों के उत्तर पत्रिका में शुरू करने से पहले आप उत्तर-पत्रिका में अपना रोल नम्बर, प्रश्न पुस्तिका संख्या, इत्यादि तथा इस प्रश्न पुस्तिका में उपरोक्त दिए गए स्थान पर उत्तर-पत्रिका की संख्या लिखें। अन्यथा आपकी उत्तर-पत्रिका को गौना नहीं जायेगा और शून्य अंक दिया जायेगा।
- इस पुस्तिका से कोई पत्रा फाड़ना या अलग करना मना है। परीक्षा-भवन छोड़ने से पहले उत्तर-पत्रिका निरीक्षक के हवाले कर दें।
- कैल्कुलेटर/पामटॉप/लैपटॉप/अन्य डिजिटल उपकरण/मोबाइल/सेल फोन/पेजर का उपयोग वर्जित है।
- परीक्षा-भवन में अनुचित व्यवहार एवं कार्य के लिए दोषी पाये गये अभ्यर्थी कुलितसंगत दंडनीय/वैधानिक कार्यवाही के पात्र होंगे।
- विविध प्रश्नों के उत्तर देने की विधि इस पुस्तिका के पीछे छपे हुए निर्देशों में दे दी गई है, इसे आप प्रश्नों के उत्तर देने से पहले ध्यानपूर्वक पढ़ लें।
- कोई रफ कार्य उत्तर-पत्रिका पर नहीं करना है।

Go through instructions given in Page No. 32 (Back Cover Page)

A+

3

1. ਧੁਨੀ-ਪਰਿਵਰਤਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ

- (A) ਧੁਨੀ-ਨਿਯਮ
(B) ਉਚੇਚ
(C) ਸੁਭਾਵਿਕਤਾ
(D) ਅਸੁਭਾਵਿਕਤਾ

2. ਟ, ਠ, ਡ, ਢ ਧੁਨੀਆਂ ਹਨ

- (A) ਹੋਠੀ
(B) ਮੁਰਧਨੀ
(C) ਦੰਤੀ
(D) ਕੰਠੀ

3. ਐਕੜ ਅਤੇ ਹੋੜਾ ਕਿਸ ਸੂਰ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਹਨ

- (A) ਘ
(B) ਊ
(C) ਏ
(D) ਤਿੰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵੀ ਨਹੀਂ

4. ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਅਰਥਪੂਰਨ ਇਕਾਈ ਹੈ

- (A) ਸ਼ਬਦ
(B) ਧੁਨੀਗੁੰਮ
(C) ਰੂਪਗੁੰਮ
(D) ਵਾਕਾਸ਼

5. ਕਿਸ ਸੂਰ ਦੀ ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਮੁਕਤੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

- (A) ਊ
(B) ਘ
(C) ਏ
(D) ਤਿੰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵੀ ਨਹੀਂ

6. 'ਉਹ ਸਾਡਾ ਘਰ ਹੈ ਵਾਕ ਵਿੱਚ 'ਉਹ' ਦਾ ਵਾਕ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕਾਰਜ ਹੈ

- (A) ਨਿਸ਼ਚੇਵਾਚਕ ਪੜਨਾਵ ਵਾਲਾ
(B) ਨਿਸ਼ਚੇਵਾਚਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਵਾਲਾ
(C) ਤੀਸਰਾ ਪੁਰਖ ਪੜਨਾਵ ਵਾਲਾ
(D) ਤਿੰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ

7. ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਦਾ ਅੰਗ ਹੈ

- (A) ਰੂਪੀਮ
(B) ਟੀਕਾ
(C) ਵਾਰਾ
(D) ਆਲੋਚਨਾ

8. ਸੂਚੀ - 1

ਸੂਚੀ - 2

a) ਧੁਨੀ ਗੁੰਮ	i) ਦੋਮਸਕੀ
b) ਊ ਅ ਏ	ii) ਵਾਕ
c) ਵਿਆਕਰਣਕ ਇਕਾਈ	iii) ਸੂਰ ਵਾਰਕ
d) ਸਤਹੀ ਬਣਤਰ	iv) ਧੁਨੀ ਵਿਉਂਤ

ਉਪਰੋਕਤ ਦਾ ਕਿਰਤਾ ਕ੍ਰਮ ਸਹੀ ਹੈ

	a	b	c	d
(A)	iv	iii	ii	i
(B)	i	iv	iii	ii
(C)	ii	iii	i	iv
(D)	iii	ii	iv	i

9. ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਦੇ ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਕਿੰਨੇ ਸ਼ਬਦ ਦਰਜ ਹਨ

- (A) ਤਿੰਨ
(B) ਚਾਰ
(C) ਪੰਜ
(D) ਸੱਤ

10. 'ਆਰਤੀ' ਸ਼ਬਦ ਕਿਸ ਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ

- (A) ਸੋਹਿਲੇ ਵਿੱਚ
- (B) ਵਾਰ ਵਿੱਚ
- (C) ਕੀਰਤਨ ਸੋਹਿਲੇ ਵਿੱਚ
- (D) ਛੰਤ ਵਿੱਚ

11. 'ਲਿੰਗੁਇਸਟਿਕਸ ਸਰਵੇ ਆਫ ਇੰਡੀਆ' ਪੁਸਤਕ ਕਿਸ ਨੇ ਲਿਖੀ

- (A) ਬਨਾਰਸੀਦਾਸ ਜੈਨ ਨੇ
- (B) ਗ੍ਰੀਅਰਸਨ ਨੇ
- (C) ਸਰ ਰਿਚਰਡ ਟੈਪਲ ਨੇ
- (D) ਸੁਨੀਤੀ ਕੁਮਾਰ ਚੈਟਰਜੀ ਨੇ

12. 'ਪੱਤਣ ਦੀ ਬੇੜੀ' ਇਕਾਗੀ ਕਿਸ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ

- (A) ਬਲਵੰਤ ਗਾਰਗੀ
- (B) ਆਤਮਜੀਤ
- (C) ਹਰਸਰਨ ਸਿੰਘ
- (D) ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ

13. ਇੱਕੋ ਹੀ ਕਾਲ ਦੇ ਲੇਖਕ ਹਨ

- (A) ਗੋਰਖ, ਦਮੋਦਰ, ਖੁਸਰੋ
- (B) ਫ਼ਰੀਦ, ਗੋਰਖ, ਅਹਿਮਦਯਾਰ
- (C) ਪੁਸ਼ਪ, ਗੋਰਖ, ਵਜੀਦ
- (D) ਫ਼ਰੀਦ, ਚਰਖਟ, ਖੁਸਰੋ

14. ਇਸਤਰੀ ਨੂੰ 'ਬਾਘਣ' ਕਿਸ ਨਾਥ ਕਵੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ

- (A) ਚਰਖਟ ਨਾਥ
- (B) ਗੋਰਖ ਨਾਥ
- (C) ਮਛੰਦਰ ਨਾਥ
- (D) ਰਤਨ ਨਾਥ

15. 'ਦੰਦ ਚੰਬੇ ਦੀ ਲੜੀ ਕੀ ਹੰਸ ਮੇੜੀ, ਦਾਣੇ ਨਿਕਲੇ
ਹੁਸਨ ਅਨਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਕਿੱਸਾਕਾਰ ਦੀਆਂ ਤੁਕਾਂ ਹਨ

- (A) ਪੀਲੂ
- (B) ਦਮੋਦਰ
- (C) ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ
- (D) ਰਾਸਮ

16. ਪਿੰਸ਼ੀਪਲ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਗੱਦ ਵਿੱਚ ਸਭ
ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਦੇਣ ਹੈ

- (A) ਚੰਗੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਰਿਵੀਊਕਾਰੀ
- (B) ਨਿਬੰਧਕਾਰੀ
- (C) ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ
- (D) ਪੁਰਾਤਨ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ

17. ਇਕਾਲਕ ਅਤੇ ਦੁਕਾਲਕ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਕਿਸ ਦਾ ਹੈ

- (A) ਦਰੀਦਾ
- (B) ਮੀਸੈਲ ਫੂਕੀ
- (C) ਸਾਰਤਰ
- (D) ਸੋਸਿਊਰ

18. ਸੂਚੀ - 1

- a) ਮ, ਨ, ਟ
b) ਪ, ਫ, ਬ
c) ਗ, ਘ, ਜ
d) ਠ, ਢ, ਖ

ਸੂਚੀ - 2

- i) ਸ਼ਬਦ ਪੁਨੀਆਂ
ii) ਨਾਸਕੀ ਪੁਨੀਆਂ
iii) ਮਹਾਂਪ੍ਰਣ
iv) ਰੋਠੀ ਪੁਨੀਆਂ

ਉਪਰੋਕਤ ਦਾ ਕਿਰਤਾ ਕ੍ਰਮ ਸਹੀ ਹੈ

	a	b	c	d
(A)	iv	iii	i	ii
(B)	i	iii	ii	iv
(C)	ii	iv	i	iii
(D)	iv	i	iii	ii

19. ਸਾਹਮੁਖੀ ਦੀ ਭੈਣ ਪੰਜ ਫੁਲਾਂ ਰਾਈ, ਗੁੰਝੀ ਰਹੇ ਨਾ
ਗੇਰ ਹਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚੋਂ, ਲੰਕਾ ਬੜਾ ਦੀ ਪਹੀ ਕਿ ਇੰਦਰਾਈ,
ਹੂਰ ਨਿਰਲੀ ਚੰਦ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚੋਂ। ਇਸ ਕਾਵਿ ਟੁਕੜੀ
ਵਿੱਚ ਕਿਰਤਾ ਰਸ ਹੈ

- (A) ਰੰਦਰ ਰਸ
(B) ਸਿੰਗਾਰ ਰਸ
(C) ਅਦਭੁਤ ਰਸ
(D) ਵੀਡਤਸ ਰਸ

20. ਸਾਲੂ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਕਿਸ ਨਾਲ ਹੈ

- (A) ਲੋਕ-ਖੇਡਾਂ ਨਾਲ
(B) ਲੋਕ-ਧੰਦਿਆਂ
(C) ਲੋਕ-ਕਲਾਵਾਂ ਨਾਲ
(D) ਲੋਕ-ਪਹਿਰਾਵੇ ਨਾਲ

21. ਭਾਰਤ-ਆਰਿਆਈ ਭਾਸ਼ਾ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ

- (A) ਭਾਰਤ-ਯੂਰਪੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ
(B) ਸਾਮੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ
(C) ਹਾਮੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ
(D) ਇੰਡੋ-ਤਿਬਤਨ ਭਾਸ਼ਾ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ

22. ਲਿਪੀ ਹੈ

- (A) ਅੱਖਰ ਪ੍ਰਬੰਧ
(B) ਸ਼ਬਦ ਪ੍ਰਬੰਧ
(C) ਪੁਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧ
(D) ਵਿਆਕਰਣਕ ਪ੍ਰਬੰਧ

23. ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਸੂਰ ਵਾਰਕ ਹਨ

- (A) ਇੱਕ
(B) ਦੋ
(C) ਤਿੰਨ
(D) ਚਾਰ

24. ਅਰਥ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਹੈ

- (A) ਸਮਾਜਕ
(B) ਰਾਜਨੀਤਕ
(C) ਸਭਿਆਚਾਰਕ
(D) ਧਾਰਮਿਕ

A*

-6-

25. ਕਿਹੜਾ ਕ੍ਰਮ ਸਹੀ ਹੈ

- (A) ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ, ਬੁਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ, ਹਾਸ਼ਮ
 (B) ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ, ਬੁਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ, ਹਾਸ਼ਮ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ
 (C) ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਦੀ, ਬੁਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ, ਹਾਸ਼ਮ
 (D) ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ, ਹਾਸ਼ਮ, ਬੁਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ

26. ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਮੁੱਢ ਬੌਝਾ

- (A) ਅੱਠਵੀਂ-ਨੌਵੀਂ ਸਦੀ ਤੋਂ
 (B) ਗਿਆਰਵੀਂ-ਬਾਰਵੀਂ ਸਦੀ ਤੋਂ
 (C) ਚੌਥਵੀਂ-ਪੰਦਰਵੀਂ ਸਦੀ ਤੋਂ
 (D) ਸਤਾਰਵੀਂ-ਅਠਾਰਵੀਂ ਸਦੀ ਤੋਂ

27. 'ਸਿਮਰਉ ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਸੁਖ ਪਾਵੈ' ਦਾ ਕਰਤਾ

- (A) ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ
 (B) ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ
 (C) ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ
 (D) ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ

28. ਕਿਸ ਵਿਦਵਾਨ ਦੇ ਰਾਹੀਂ 'ਕਥਾਰਸਿਸ' ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਇਆ

- (A) ਸੇਕਸਪੀਅਰ ਰਾਹੀਂ
 (B) ਪਾਇਨੀ ਰਾਹੀਂ
 (C) ਕਾਲੀਦਾਸ ਰਾਹੀਂ
 (D) ਅਰਸਤੂ ਰਾਹੀਂ

29. ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਬਾਈ ਕਿੰਨੇ ਰਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ

- (A) 37
 (B) 35
 (C) 31
 (D) 32

30. ਕਿਹੜੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ 'ਅਲਾਹੁਈਆ' ਕਾਵਿ ਰੂਪ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

- (A) ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ
 (B) ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ
 (C) ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਨੇ
 (D) ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ

31. ਸੂਚੀ - 1

ਸੂਚੀ - 2

- a) ਮੇਲੀ ਤੇ ਮਹਿੰਦੀ   i) ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦਲੇਰ
 b) ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਗੀਤ   ii) ਵਣਜਾਰਾ ਬੇਟੀ
 c) ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਨਾਚ   iii) ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਵਾ
 d) ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ   iv) ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਵਿਸ਼ਵਕੋਸ਼

ਉਪਰੋਕਤ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਕ੍ਰਮ ਸਹੀ ਹੈ

	a	b	c	d
(A)	iv	ii	iii	i
(B)	i	iv	iii	ii
(C)	iv	iii	ii	i
(D)	iii	iv	i	ii

32. 'ਧੁਨੀ ਸਿਧਾਂਤ' ਦਾ ਸੰਸਥਾਪਕ ਹੈ
 (A) ਕੁੰਤਕ
 (B) ਭੱਟ ਲੋਲਟ
 (C) ਆਨੰਦ ਵਰਧਨ
 (D) ਭਰਤ ਮੁਨੀ
33. 'ਪ੍ਰਯੋਗਵਾਦ' ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ
 (A) ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਰੂਪਕਾਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਾਹਿਤ ਸਿਰਜਣਾ
 (B) ਸ਼ੈਲੀ ਤੇ ਵਸਤੂ ਦੇ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਤੀਮਾਨ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ
 (C) ਨਵੇਂ ਰੂਪਕਾਰ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਕਰਨਾ
 (D) ਨਵੇਂ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਣਾ
34. 'ਕਬੀਰ ਸਨਮਾਨ' ਅਤੇ 'ਸਰਸਵਤੀ ਸਨਮਾਨ' ਕਿਸ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ
 (A) ਦਵਿੰਦਰ ਸਤਿਆਰਥੀ ਨੂੰ
 (B) ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੁੱਗਲ ਨੂੰ
 (C) ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ
 (D) ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਨੂੰ
35. 'ਅੱਖੀਂ ਡਿੱਠਾ ਕਿੱਸਾ ਕੀਤਾ ਮੈਂ ਤਾਂ ਗੁਣੀ ਨਾ ਕੇਈ' ਇਹ ਕਿਸ ਦੀ ਉਕਤੀ ਹੈ
 (A) ਅਹਿਮਦ ਯਾਰ
 (B) ਦਮੋਦਰ
 (C) ਕਾਦਰਯਾਰ
 (D) ਵਾਰਸ
36. 'ਛਪਾਰ ਦਾ ਮੇਲਾ' ਕਿਸ ਇਲਾਕੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ
 (A) ਮਾਲਵੇ ਨਾਲ
 (B) ਮਾਝੇ ਨਾਲ
 (C) ਪੁਆਧ ਨਾਲ
 (D) ਦੁਆਬੇ ਨਾਲ
37. ਦੰਤ ਕਥਾ ਵਿੱਚ ਸੁਮੇਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
 (A) ਦੇਵਤਿਆਂ ਤੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦਾ
 (B) ਪ੍ਰਸੂਆਂ ਤੇ ਪੰਛੀਆਂ ਦਾ
 (C) ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਮਿਥਿਹਾਸ ਦਾ
 (D) ਧਰਮ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦਾ
38. ਕਿਹੜਾ ਵਿਦਵਾਨ ਲੋਕਧਾਰਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ
 (A) ਰਿਚਰਡ ਟੈਪਲ
 (B) ਬਾਵਾ ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ
 (C) ਵਿਲਿਅਮ ਕਰੁੱਕ
 (D) ਵਿਲਿਅਮ ਸਾਰਾਡਾਈ
39. ਤੀਆ ਦੇ ਤਿਓਹਾਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕੀ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
 (A) ਮਿਲਾਪ ਦਿਵਸ
 (B) ਹਰਿਆਵਲ ਦਾ ਤਿਓਹਾਰ
 (C) ਪੰਦਰਵਾਤਾ
 (D) ਸਾਵਿਆਂ ਦਾ ਤਿਓਹਾਰ
40. 'ਲੋਕ ਆਖਦੇ ਹਨ' ਕਿਤ ਹੈ
 (A) ਵਣਜਾਰਾ ਬੇਟੀ ਦੀ
 (B) ਸੁਖਦੇਵ ਮਾਧਪੁਰੀ ਦੀ
 (C) ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ
 (D) ਜਗਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ

A*

8

41. ਲੇਕਧਾਰਾ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ

- (A) ਰਾਜਨੀਤੀ ਨਾਲ
- (B) ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ
- (C) ਵਿਗਿਆਨ ਨਾਲ
- (D) ਪਰੰਪਰਾ ਨਾਲ

42. ਕਿਹੜਾ ਜੁੱਟ ਸਹੀ ਹੈ

- (A) ਮੱਛਲੀ-ਹੱਥਾਂ ਦਾ ਗਹਿਣਾ
- (B) ਆਰਸ਼ੀ-ਨੱਕ ਦਾ ਗਹਿਣਾ
- (C) ਤੋੜੇ-ਪੈਰ ਦਾ ਗਹਿਣਾ
- (D) ਨੌਤੀਆਂ-ਗਲ ਦਾ ਗਹਿਣਾ

43. ਕਿਹੜਾ ਕਵੀ ਪ੍ਰਯੋਗਵਾਦੀ ਧਾਰਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ

- (A) ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ
- (B) ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ
- (C) ਰਵਿੰਦਰ ਰਈ
- (D) ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ

44. 'ਨਿੱਕੀ-ਨਿੱਕੀ ਕਈ ਨਿੱਕਿਆ ਮੀਰ ਪਿਆ ਵਰ੍ਹੇ ਹੈ

- (A) ਖੇੜੀ
- (B) ਸੁਹਾਗ
- (C) ਛੰਦ
- (D) ਸਿੱਠਈ

45. a) (ਕਥਨ): ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਰਚਿਤ ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ ਨੂੰ ਲੱਲੇ ਬਹਿਲੀਮੇ ਅਤੇ ਟੁੰਡੇ ਅਸਰਾਜੇ ਦੀ ਪੁਲੀ ਉੱਪਰ ਗਾਉਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ

b) (ਕਥਨ): ਕਾਵਿ-ਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਗਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਰਚਨਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇ ਪਾਸਾਰ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

- (A) a) ਅਸਿੱਕ ਸਹੀ ਹੈ b) ਪੂਰਨ ਸਹੀ ਹੈ
- (B) a) ਅਤੇ b) ਦੋਵੇਂ ਸਹੀ ਹਨ
- (C) a) ਪੂਰਨ ਸਹੀ ਹੈ b) ਅਸਿੱਕ ਸਹੀ ਹਨ
- (D) a) ਅਤੇ b) ਅਸਿੱਕ ਸਹੀ ਹੈ

46. 'ਸੀਨੇ ਖਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖਾਧੀ, ਉਹ ਕਰ ਆਰਾਮ ਨਾ ਬਹਿੰਦੇ' ਕਾਵਿ-ਸਤਰ ਹਨ

- (A) ਨੰਦ ਲਾਲ ਨੂਰਪੁਰੀ ਦੀਆਂ
- (B) ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ
- (C) ਧਨੀ ਰਾਮ ਚਾੜ੍ਹਕ ਦੀਆਂ
- (D) ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ

47. ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਮੁੱਖ ਦਫ਼ਤਰ ਕਿਸ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਹੈ

- (A) ਮੇਹਾਲੀ
- (B) ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
- (C) ਪਟਿਆਲਾ
- (D) ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

A

A*

48. ਆਧੁਨਿਕ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਚਿੰਤਕ ਹੈ
- (A) ਫ਼ਰਾਇਡ
(B) ਯੁੰਗ
(C) ਚੈਮਸਕੋ
(D) ਮਾਰਕਸ
49. ਮਰਦਾਂ ਦਾ ਗਿੱਧਾ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
- (A) ਦੁਆਬੇ ਵਿੱਚ
(B) ਬਾਂਗਰ ਵਿੱਚ
(C) ਮਾਲਵੇ ਵਿੱਚ
(D) ਝੁੰਮਰ ਵਿੱਚ
50. ਪੰਜਾਬੀ ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ ਦਾ ਨਾਇਕ ਹੈ
- (A) ਆਦਰਸ਼ ਪ੍ਰੇਮੀ
(B) ਮਰਯਾਦਾ ਭੰਜਨ
(C) ਸੂਰਬੀਰ
(D) ਉਪਰੇਕਤ ਸਾਰੇ
51. ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਕਿਹੜੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦਾ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਹੈ
- (A) ਪਹਿਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦਾ
(B) ਦੂਜੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦਾ
(C) ਤੀਜੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦਾ
(D) ਚੌਥੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦਾ
52. ਕਿਸ ਨਾਵਲ ਉੱਪਰ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ ਬਣੀ
- (A) ਚਿੱਟਾ ਲਹੂ-ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ
(B) ਤੂਤਾਂ ਵਾਲਾ ਖੂਹ-ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਸੀਤਲ
(C) ਮੜੀ ਦਾ ਦੀਵਾ-ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ
(D) ਲਹਿਰ ਵਗਦੀ ਗਈ-ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ
53. ਕਿਹੜੀ ਰਚਨਾ ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ ਹੈ
- (A) ਚੌਲਾ ਟਾਕੀਆ ਵਾਲਾ-ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ
(B) ਸੁੰਦਰੀ-ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ
(C) ਨਾ ਮਾਰੇ-ਅਜੀਤ ਕੌਰ
(D) ਅੱਲ੍ਹਾ ਵਾਲੇ-ਗੁਰਮੁੱਖ ਸਿੰਘ ਮੁਸਾਫਿਰ
54. 'ਕੀਮਾ ਮਲਕੀ' ਹੈ
- (A) ਪਰੀ ਕਥਾ
(B) ਲੋਕ ਗਾਥਾ
(C) ਨੀਤੀ ਕਥਾ
(D) ਦੰਦ ਕਥਾ
55. 'Spirit of the Sikhs' ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਕਰਤਾ ਕੌਣ
- (A) ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ
(B) ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ ਕਾਲੇਪਾਈ
(C) ਅਜੀਤ ਕੌਰ
(D) ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ

56. ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਪੰਜਾਬ ਪਿਆਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸ਼ਾਇਰ ਹੈ
- (A) ਪ੍ਰੋ. ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ
(B) ਧਨੀ ਰਾਮ ਚਾਤ੍ਰਕ
(C) ਪ੍ਰੋ. ਮੇਹਨ ਸਿੰਘ
(D) ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ
57. 'ਕਿਸਾਨ ਭਵਨ' ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸਮਾਜੀ ਸ਼ਬਦ ਹੈ
- (A) ਨਾਵ+ਨਾਵ
(B) ਨਾਵ+ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ
(C) ਨਾਵ+ਕਿਰਿਆ
(D) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ+ਨਾਵ
58. 'ਅਜਨਬੀਕਰਨ' ਸੰਕਲਪ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ
- (A) ਨਵ-ਅਮਰੀਕੀ ਅਲੋਚਨਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨਾਲ
(B) ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਅਲੋਚਨਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨਾਲ
(C) ਚਿੰਨ੍ਹ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਅਲੋਚਨਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨਾਲ
(D) ਰੂਸੀ-ਰੂਪਵਾਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨਾਲ
59. ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ
- (A) ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ
(B) ਯਥਾਰਥਕਤਾ ਦੇ ਨੇੜੇ
(C) ਲੋਕ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਨਾਲ ਜੁੜਨਾ
(D) ਚੰਗੀ ਖੋਲ੍ਹੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ

60. ਕਿਸੇ ਰਚਨਾ ਦਾ ਧੁਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
- (A) ਸਾਹਿਤ ਸਮੀਖਿਆ
(B) ਸਾਹਿਤ ਖੋਜ
(C) ਸਾਹਿਤ ਸਿਰਜਣਾ
(D) ਸਾਹਿਤਕ ਤੱਥ

ਨਿਰਦੇਸ਼ (61-65) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੈਰ੍ਹੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਓ।

ਘਰ ਇੰਨਾ ਜਾਂ ਵੱਟਿਆ ਦੇ ਬਣੇ ਕੋਠੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦੇ। ਘਰ ਤੋਂ ਭਾਵ ਉਹ ਥਾਂ ਜਿੱਥੇ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਪਿਆਰ ਤੇ ਸੰਧਰਾਂ ਪਲਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਮਾਂ, ਭੈਣ ਤੇ ਭਰਾ ਕੋਲੋਂ ਲਾਡ-ਪਿਆਰ ਲਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਜਵਾਨੀ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਜਹਾਨ ਨੂੰ ਗਾਹ ਕੇ, ਲਤਾੜ ਕੇ ਖੱਟੀ ਕਮਾਈ ਕਰਕੇ ਮੁੜ ਆਉਣ ਨੂੰ ਜਾਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਬੁਢੇਪੇ ਵਿੱਚ ਬਹਿ ਕੇ ਸਾਰੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਝਮੇਲਿਆਂ ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਵਿਹਲ ਨੂੰ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਕੱਟਣ ਵਿੱਚ ਇਉਂ ਸੁਆਦ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਮਾਂ ਦੀ ਖੋਲ੍ਹੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਘਰ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਵਲਵਲਿਆਂ ਤੇ ਸਖਸੀ ਰਹਿਣੀ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਆਚਰਣ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਸਮਾਜਿਕ ਤੇ ਮੁਲਕੀ ਅਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦਾ ਅਸਰ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਘਰ ਦੀ ਚਾਰ ਦੀਵਾਰੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਦਾ ਅਸਰ ਵੀ ਘੱਟ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਸਗੋਂ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਆਚਰਣ ਬਣਦਾ ਹੀ ਘਰ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਉਹੋ ਉਸਦੀਆਂ ਰੁਚੀਆਂ ਅਤੇ ਸੁਭਾਉ ਦਾ ਸਾਚਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰੀ ਜਦ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਸੱਜਣ ਨੂੰ ਕੇਝੇ, ਸਤੀਅਲ ਜਾਂ ਖਛੂ ਸੁਭਾ ਵਾਲਾ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ, ਇਸ ਵਿਚਾਰੇ ਨੂੰ ਘਰ ਦਾ ਪਿਆਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਹੋਣਾ।

61. ਘਰ ਤੋਂ ਲੇਖਕ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ
- (A) ਉਹ ਥਾਂ ਜਿੱਥੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਸਕੂਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।
(B) ਉਹ ਥਾਂ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸੁੱਖ-ਦੁੱਖ ਸਾਂਝੇ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।
(C) ਉਹ ਥਾਂ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਆਪਣਾ ਬਚਪਨ, ਜਵਾਨੀ ਤੇ ਬੁਢਾਪਾ ਆਪਣੇ ਘਰਦਿਆਂ ਨਾਲ ਰਹਿ ਕੇ ਅਨੰਦਮਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਤੀਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।
(D) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ

62. ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਆਚਰਣ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਭੂਮਿਕਾ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ
- (A) ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਸਮਾਜ ਦੀ
(B) ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਤੱਤਾਂ ਦੀ
(C) ਘਰ ਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ
(D) ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
63. ਪੈਰੋ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ 'ਸ਼ਖਸੀ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ
- (A) ਸ਼ਖਸ
(B) ਸ਼ਾਸਕ
(C) ਰਾਜ ਘਰਾਣੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ
(D) ਵਿਅਕਤੀਗਤ
64. a) (ਕਥਨ): ਘਰ ਉਹ ਥਾਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕਾਰ-ਵਿਹਾਰ ਤੋਂ ਬੱਕ-ਟੁੱਟ ਕੇ ਮੁੜ ਆਉਣ ਨੂੰ ਜੀ ਕਰਦਾ ਹੈ।
b) (ਕਥਨ): ਇਹ ਮਨੁੱਖ ਦੀਆਂ ਰੁਚੀਆਂ ਅਤੇ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਸਾਂਚਾ ਹੈ ਪਰ ਸਮਾਜ ਉਸਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਸੁਧਾਰਨ ਵਿੱਚ ਘਰ ਨਾਲੋਂ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਅਦਾ ਕਰਦਾ।
- (A) a) ਅਤੇ b) ਸਹੀ ਹੈ
(B) a) ਅਤੇ b) ਅਸਿੱਕ ਸਹੀ ਹਨ
(C) a) ਸਹੀ ਹੈ b) ਅਸਿੱਕ ਸਹੀ ਹਨ
(D) a) ਅਤੇ b) ਗ਼ਲਤ ਹਨ
65. ਇਸ ਪੈਰੋ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਹੈ
- (A) ਘਰ
(B) ਘਰ ਦਾ ਪਿਆਰ
(C) ਘਰ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਸਾਂਝ
(D) ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਘਰ ਲਈ ਸਤਿਕਾਰ
66. 'ਲਾਗ' ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਕਿਰਤਾ ਰੂਪ ਹੈ
- (A) ਵਿਅਕਤੀਗਤ
(B) ਸਮੂਹਿਕ
(C) ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ
(D) ਸਵੈ-ਇੱਛਿਤ
67. ਕਿਰਤਾ ਜੁੱਟ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ
- (A) ਰਾਮ ਸਰੂਪ ਅਣਖੀ-ਕਹਾਣੀਕਾਰ
(B) ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ-ਨਾਵਲਕਾਰ
(C) ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ ਕੋਮਲ-ਕਵੀ
(D) ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਕਮਲਾ ਅਕਾਲੀ-ਨਾਟਕਕਾਰ
68. ਕਾਦਰਯਾਰ ਦਾ ਕਿਸਾ 'ਸੋਹਣੀ ਮਹੀਂਵਾਲ' ਹੋਇਆ
- (A) 18ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅੱਧ ਵਿੱਚ
(B) 18ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਦੂਜੇ ਅੱਧ ਵਿੱਚ
(C) 19ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅੱਧ ਵਿੱਚ
(D) 19ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਦੂਜੇ ਅੱਧ ਵਿੱਚ
69. ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 'ਗਿਆਨਪੀਠ ਪੁਰਸਕਾਰ' ਵਿੱਚ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ
- (A) ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ
(B) ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ
(C) ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ
(D) ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ

70. ਦੁਵਿਤ ਭਾਸ਼ਾ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਿਸ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਬੋਲੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ
- (A) ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ
(B) ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ
(C) ਪੂਰਬੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ
(D) ਪੱਛਮੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ

71. ਸੂਚੀ - 1 ਸੂਚੀ - 2

a) ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਸੰਖਿਆ	i) 31
b) ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ	ii) 6
c) ਭੁੱਟਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ	iii) 15
d) ਰਾਗਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ	iv) 11

ਉਪਰੋਕਤ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਕ੍ਰਮ ਸਹੀ ਹੈ

	a	b	c	d
(A)	ii	iii	iv	i
(B)	ii	iv	i	iii
(C)	i	iii	iv	ii
(D)	i	ii	iii	iv

72. ਕਿਹੜੀ ਜਨਮਸਾਖੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੀ ਹੈ
- (A) ਆਦਿ ਸਾਖੀਆਂ
(B) ਪੁਰਾਤਨ ਜਨਮਸਾਖੀ
(C) ਬਾਲੇ ਵਾਲੀ ਜਨਮਸਾਖੀ
(D) ਮਿਹਰਬਾਨ ਵਾਲੀ ਜਨਮਸਾਖੀ

73. 'ਬਾਪੂ ਤੇਰੇ ਕੁਤਮਾ ਨੇ, ਗੇਰੇ ਰੰਗ ਦੀ ਕਦਰ ਨਾ ਜਾਣੀ' ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਹੈ
- (A) ਪਿਉ-ਬੀ ਦੇ ਪਿਆਰ ਦਾ
(B) ਸਹੁਰੇ ਨਾਲ ਉਲਾਂਭੇ ਦਾ
(C) ਧੀ ਦੇ ਉਲਾਂਭੇ ਦਾ
(D) ਵਰ ਦੀ ਗ਼ਲਤ ਚੋਣ ਦਾ

74. 'ਸੰਸੀ-ਪੁੰਨੂ' ਦੇ ਕਿੱਸੇ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਕਿਸ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪਿਛੋਕੜ ਨਾਲ ਹੈ
- (A) ਇਸਲਾਮੀ
(B) ਭਾਰਤੀ
(C) ਯੂਨਾਨੀ
(D) ਪੰਜਾਬੀ

75. ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਬੀਰ ਰਸੀ ਵਾਰ ਹੈ
- (A) ਚੱਠਿਆਂ ਦੀ ਵਾਰ
(B) ਨਾਦਰਸ਼ਾਹ ਦੀ ਵਾਰ
(C) ਚੰਡੀ ਦੀ ਵਾਰ
(D) ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨਲੂਏ ਦੀ ਵਾਰ

76. ਸੁਲਤਾਨ ਬਾਰੂ ਨੇ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ
- (A) ਸੀਹਰਫ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ
(B) ਸਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ
(C) ਕਾਫ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ
(D) ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਹੀਂ

77. ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਇਤਿਹਾਸਕ ਨਾਟਕ ਹੈ
- (A) ਧੂਈ ਦੀ ਅੰਗ - ਬਲਵੰਤ ਗਾਰਗੀ
(B) ਮਾਨਸ ਕੀ ਏਕ ਜਾਤ - ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਖੁੰਮਣ
(C) ਕਿੰਗ ਮਿਰਜ਼ਾ ਤੇ ਸਪੇਰਾ - ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੇਠੀ
(D) ਮੇਇਆ ਸਾਰ ਨਾ ਕਾਈ - ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋ

78. ਛੋਟੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵੱਡਾ ਕਵੀ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

- (A) ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ
- (B) ਪ੍ਰੋ. ਮੈਰਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ
- (C) ਧਨੀ ਰਾਮ ਚਾਕ੍ਰਿਕ ਨੂੰ
- (D) ਪਾਸ ਨੂੰ

79. a) (ਕਥਨ): ਚਿੰਨ੍ਹ-ਵਿਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਚਿਹਨਕ ਅਤੇ ਚਿਹਨਤ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਆਖ-ਹੁਦਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਅੱਗੋਂ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

b) (ਕਥਨ): ਚਿੰਨ੍ਹ ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਨਾਮ ਦਾ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਸੰਕਲਪ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਆਵਾਜ਼ ਬਿੰਬ ਦਾ ਮੇਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹੀ ਮੇਲ ਭਾਸ਼ਾਈ ਚਿੰਨ੍ਹ ਹੈ।

- (A) a) ਅਸਿੱਕ ਸਹੀ ਹੈ b) ਸਹੀ ਹੈ
- (B) a) ਅਤੇ b) ਅਸਿੱਕ ਸਹੀ ਹਨ
- (C) a) ਅਤੇ b) ਸਹੀ ਹਨ
- (D) a) ਸਹੀ ਹੈ b) ਅਸਿੱਕ ਸਹੀ ਹੈ

80. ਬਾਰਾਮਾਹ ਰੂਪ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਿਸ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

- (A) ਫੱਗਣ
- (B) ਕੱਤਕ
- (C) ਵਿਸਾਖ
- (D) ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਹੀਂ

81. ਸਾਹਿਤ ਇਤਿਹਾਸ ਲੇਖਣ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸਰੋਕਾਰ ਹੈ

- (A) ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ
- (B) ਸਾਹਿਤ-ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ
- (C) ਸਾਹਿਤਕ ਪਾਠਾਂ ਦੀ ਕਾਲ-ਕ੍ਰਮਕਤਾ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ
- (D) ਦੁਰਲੱਭ ਸਾਹਿਤਕ ਲਿਖਤਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ

82. 'ਫੇਕਲੋਰ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ 'ਲੋਕਧਾਰਾ' ਸ਼ਬਦ ਵਧੇਰੇ ਮਕਬੂਲ ਕਰਨ ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

- (A) ਵਣਜਾਰਾ ਬੇਦੀ ਨੂੰ
- (B) ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਨੂੰ
- (C) ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਥਿੰਦ ਨੂੰ
- (D) ਸੁਖਦੇਵ ਮਾਧਪੁਰੀ ਨੂੰ

83. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਜੁੱਟ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ

- (A) ਲੰਮੀ ਬੋਲੀ ਤੇ ਲੋਰੀਆਂ - ਲੋਕ ਗੀਤ
- (B) ਸਾਂਗ ਨਾਟਕ ਤੇ ਨਕਲਾਂ - ਲੋਕ ਨਾਟ
- (C) ਸਫਨਾਮਾ ਤੇ ਜੀਵਨੀਆਂ - ਲੋਕ ਸਾਹਿਤ
- (D) ਦੇਹੜਾ ਤੇ ਬਾਰਾਮਾਹ - ਬੱਝਵੇਂ ਲੋਕ ਕਾਵਿ

84. 'ਰਾਣੀ ਸੁੰਦਰਾ' ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਕਿਸ ਕਿੱਸੇ ਨਾਲ ਹੈ

- (A) ਹੀਰ ਰਾਝਾ ਨਾਲ
- (B) ਸੋਹਣੀ ਮਹੀਵਾਲ ਨਾਲ
- (C) ਮਿਰਜਾ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ
- (D) ਪੂਰਨ ਭਗਤ ਨਾਲ

85. 'ਬਚਿੱਤਰ ਨਾਟਕ' ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਦੀ ਸਹੀਦੀ ਕਿਸ ਲਈ ਹੋਈ
- (A) ਮੁਗਲਾਂ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਕਰਕੇ
(B) ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦੀ ਵਿਰੋਧਤਾ ਕਰਕੇ
(C) ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੀ (ਤਿਲਕ ਅਤੇ ਜੰਜੂ ਦੀ) ਰੱਖਿਆ ਕਰਕੇ
(D) ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ
86. 'ਕਥਾ ਕਹੇ ਉਰਵਸ਼ੀ' ਨਾਵਲ ਦੀ ਲੇਖਿਕਾ ਕੌਣ ਹੈ
- (A) ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ
(B) ਪ੍ਰਭਜੋਤ ਕੌਰ
(C) ਦਲੀਪ ਕੌਰ ਟਿਵਾਣਾ
(D) ਅਜੀਤ ਕੌਰ
87. ਸਾਹਿਤਕ ਖੋਜ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਹੈ
- (A) ਨਵੇਂ ਤੱਖਾਂ ਦੀ ਖੋਜ
(B) ਪ੍ਰਾਪਤ ਤੱਖਾਂ ਦੀ ਨਵ-ਵਿਆਖਿਆ
(C) ਖੋਜ-ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਭਾਲ
(D) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਹੀ
88. 'ਭੱਠ ਰੰਨਾ ਦੀ ਦੇਸਤੀ, ਖੁਰੀ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ' ਕਿਸ ਕਿੱਸਾਕਾਰ ਦੀ ਪੰਕਤੀ ਹੈ
- (A) ਪੀਲੂ
(B) ਦਮੋਦਰ
(C) ਮੁਕਬਲ
(D) ਵਾਰਿਸ

89. 'ਭੈਰੋਂ ਦੇਵੇਤੇ' ਦਾ ਵਾਰਨ ਹੈ
- (A) ਗਧਾ
(B) ਬੋਲ
(C) ਉਲੂ
(D) ਕਾਲਾ ਕੁੱਤਾ
90. ਧਨੀ ਰਾਮ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਨੇ ਕਿਸ ਪੱਖ ਉੱਤੇ ਆਪਣੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਰਚਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ
- (A) ਕੁਦਰਤ ਚਿਤ੍ਰਣ
(B) ਕਿਸਾਨੀ ਜੀਵਨ
(C) ਗੁਲਾਮੀ ਵਿਰੁੱਧ ਖਿਰਾਣਾ
(D) ਰੁਮਾਂਸ
91. 'ਖਾਨਾਬਦੋਸ਼' ਸ੍ਰੀ-ਜੀਵਨੀ ਹੈ
- (A) ਅਜੀਤ ਕੌਰ ਦੀ
(B) ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀ
(C) ਪ੍ਰਭਜੋਤ ਕੌਰ ਦੀ
(D) ਹਰਜੀਤ ਕੌਰ ਦੀ
92. 'ਖੇਮੀ ਦੇ ਨਿਆਣੇ' ਕੀ ਹੈ
- (A) ਕਹਾਣੀ
(B) ਨਾਵਲ
(C) ਕਵਿਤਾ
(D) ਲੇਖ

A

A*

93. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਭੰਡਾਰੀ ਦੇ ਕਿਸ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਿਹ ਨੂੰ 'ਭਾਰਤ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਅਵਾਰਡ' ਮਿਲਿਆ
- (A) ਕਾਠ ਦੀ ਲੱਤ
(B) ਮੂਨ ਦੀ ਔਖ
(C) ਤਿਲਚੌਲੀ
(D) ਪਛਾਣ
94. 'ਵਹੁਟੀ' ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ 'ਹ' ਦਾ ਉਚਾਰਣ ਹੈ
- (A) ਨਾਦ ਯੰਤਰੀ ਰਗੜਵਾਂ ਹੈ
(B) ਉੱਚੀ ਸੁਰ ਨੂੰ ਅੰਕਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ
(C) ਨੀਵੀਂ ਸੁਰ ਨੂੰ ਅੰਕਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ
(D) ਸੰਘੀ ਡਕਵਾਂ ਵਿਅੰਜਨ ਹੈ
95. 'ਖਾਲੀ ਪਲਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝ' ਕਿਸ ਪਰਵਾਸੀ ਲੇਖਕ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ
- (A) ਸਵਰਨ ਚੰਦਨ
(B) ਰਵਿੰਦਰ ਰਵੀ
(C) ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਧੀਰ
(D) ਸ਼ਿਵਚਰਨ ਗਿੱਲ
96. 'ਅਸਟਾਪਿਆਈ ਗ੍ਰੰਥ' ਦਾ ਰਚੇਤਾ ਹੈ
- (A) ਵਿਲੀਅਮ ਕੈਰੀ
(B) ਪਾਇਨੀ
(C) ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ
(D) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
97. 'ਸੰਰਚਨਾਵਾਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ' ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਬਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ
- (A) ਰੂਪ ਵਿਗਿਆਨ ਉੱਤੇ
(B) ਥੀਮ ਵਿਗਿਆਨ ਉੱਤੇ
(C) ਸਾਹਿਤ ਵਿਗਿਆਨ ਉੱਤੇ
(D) ਸੈਲੀ ਵਿਗਿਆਨ ਉੱਤੇ
98. ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਰੋਲ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਹੈ
- (A) ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ
(B) ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੇਠੀ
(C) ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ
(D) ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ
99. ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਰਚਨਾ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੀਤ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ
- (A) ਭਾਬੀ ਮੇਨਾ
(B) ਵੀਣਾ ਵਿਨੋਦ
(C) ਨਾਗ ਪ੍ਰੀਤ ਦਾ ਜਾਦੂ
(D) ਕੁੰਗਪੇਸ਼
100. ਸੂਚੀ - 1 ਸੂਚੀ - 2
- a) ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ i) ਰੁਮਾਂਸਵਾਦੀ-ਪ੍ਰਗਤ ਕਵੀ
b) ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ii) ਜੁਝਾਰਵਾਦੀ ਕਵੀ
c) ਅਜਾਇਬ ਹੁੰਦਲ iii) ਰਹੱਸਵਾਦੀ ਕਵੀ
d) ਡਾ. ਜਗਤਾਰ iv) ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ੀਲ ਤੇ ਅਸਤਿਤ੍ਵਵਾਦੀ ਕਵੀ
- ਉਪਰੋਕਤ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਕ੍ਰਮ ਸਹੀ ਹੈ
	a	b	c	d
(A)	iii	ii	iv	i
(B)	ii	iii	i	iv
(C)	iii	i	iv	ii
(D)	iv	ii	i	iii

101. ਆਧੁਨਿਕ ਨਾਟਕ ਦਾ ਪਿਤਾਮਾ ਕਿਸ ਨਾਟਕਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
- (A) ਆਈ. ਸੀ. ਨੰਦਾ ਨੂੰ
(B) ਅਜਮੇਰ ਔਲਖ ਨੂੰ
(C) ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੀਤਲੜੀ ਨੂੰ
(D) ਬਲਵੰਤ ਗਾਰਗੀ ਨੂੰ
102. 'ਅਸਤਿਤ੍ਵਵਾਦ' ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਚਿੰਤਕ ਹੈ
- (A) ਫਰਾਇਡ
(B) ਯਾ ਪਾਲ ਸਾਰਤਰ
(C) ਵਿਕਟਰ ਟਰਨਰ
(D) ਐਮਰਸਨ
103. ਕਿਹੜੀ ਰਚਨਾ ਵਿੱਚ ਸੂਫੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਲੱਛਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਨ
- (A) ਜੰਗ ਸਿੰਘਾਂ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ
(B) ਵਾਰ ਨਾਦਰਸ਼ਾਹ
(C) ਹੀਰ ਵਾਰਸ ਸ਼ਾਹ
(D) ਮਿਰਜ਼ਾ ਸਾਹਿਬਾ (ਪੋਲੂ)
104. 'ਪੱਤਣ ਦੀ ਬਾਤੀ' ਇਕਾਗੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਥੀਮ ਹੈ
- (A) ਉੱਤੇਜਿਤ ਪ੍ਰੇਮ-ਭਾਵਨਾਵਾਂ
(B) ਔਰਤ ਦੀਆਂ ਦਮਿਤ ਭਾਵਨਾਵਾਂ
(C) ਪ੍ਰੇਮ ਸੰਬੰਧ ਦਾ ਤਿਕੋਣ
(D) ਵਿਚਲਿਤ ਕਾਮ-ਭਾਵਨਾਵਾਂ
105. 'ਏ ਰੈਫਰੈਂਸ ਗਰਾਮਰ ਆਫ ਪੰਜਾਬੀ' ਦਾ ਕਰਤਾ ਹੈ
- (A) ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ
(B) ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ
(C) ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ
(D) ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ
106. a) (ਕਥਨ): ਨਾਵਲ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਨਿੱਕੀ ਕਹਾਣੀ ਦੋਵੇਂ ਗਲਪ ਰੂਪ ਇਹਲੰਕਿਕ ਜੀਵਨ ਦੀ ਵਿਸਤਵਿਕਤਾ ਦੇ ਚਿਤਰਣ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਨਾਵਲ ਕਟਾਖਸਮਈ ਵਿਧੀ ਅਪਨਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਰੋਮਾਂਸ ਦੇ ਅਧਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਸੰਦੇਹ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਯਥਾਰਥ ਵੱਲ ਮੋੜਦਾ ਹੈ।
- b) (ਕਥਨ): ਮਾਨਵੀ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਨਾਵਲ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਕਥਾਵਾਂ ਜਿੰਨਾ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਮਾਨਤਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।
- (A) a) ਅਤੇ b) ਅੰਸਿਕ ਸਹੀ ਹਨ
(B) a) ਅਤੇ b) ਪੂਰਨ ਸਹੀ ਹਨ
(C) a) ਪੂਰਨ ਸਹੀ ਹੈ b) ਅੰਸਿਕ ਸਹੀ ਹੈ
(D) a) ਪੂਰਨ ਸਹੀ ਹੈ b) ਗ਼ਲਤ ਹੈ
107. ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਲੋਕ ਕਾਵਿ ਰੂਪ ਨਹੀਂ ਹੈ
- (A) ਢੋਲਾ
(B) ਮਾਹੀਆ
(C) ਕਿੱਸਾ
(D) ਸੀਹਰਫੀ

108. ਸੂਚੀ - 1 ਸੂਚੀ - 2
- a) ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੰਵਲ i) ਤੰਸਾਲੀ ਦੀ ਹੰਸੇ
b) ਕਰਨਲ ਨਰਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ii) ਬਾ-ਮੁਲਾਹਜ਼ਾ ਹੇਸ਼ਿਆਰ
c) ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ iii) ਇੱਕ ਮਿਆਨ ਦੇ ਤਲਵਾਰਾਂ
d) ਨਰਿੰਜਨ ਤਸਨੀਮ iv) ਗਵਾਰੇ ਅਰਥ

ਉਪਰੋਕਤ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਕ੍ਰਮ ਸਹੀ ਹੈ

a b c d

- (A) iii ii iv i
(B) i ii iii iv
(C) iii i iv ii
(D) iv i iii ii
109. ਸ, ਖ, ਗ, ਜ, ਟ ਪ੍ਰਣੀਆਂ ਸੂਚਕ ਹਨ
- (A) ਫਾਰਸੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀਆਂ
(B) ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀਆਂ
(C) ਅਰਬੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀਆਂ
(D) ਹਿੰਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀਆਂ
110. ਆਰਿਆ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਲੋਕ ਵੱਸਦੇ ਸਨ
- (A) ਸਾਕ
(B) ਕੁਨ
(C) ਦ੍ਰਵਿੜ
(D) ਯੂਨਾਨੀ

111. ਇੱਕੋ ਧਾਰਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਚਿੰਤਕ ਹਨ
- (A) ਮਾਰਕਸ, ਰੋਲਾਂ ਬਾਰਤ, ਫਰਾਇਡ
(B) ਸੋਸਿਉਰ, ਮਾਰਕਸ, ਫਰਾਇਡ
(C) ਸੋਸਿਉਰ, ਲੈਵੀ ਸਤ੍ਰਾਸ, ਯੋਕ ਲਾਕਾ
(D) ਰੋਲਾਂ ਬਾਰਤ, ਐਲਨਟੋਟ, ਫਰੈਡਰਿਕ ਜੇਮਸਨ
112. 'ਹੀਰ' ਦਾ ਕਿੱਸਾ ਕਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ
- (A) ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਨੇ
(B) ਅਹਿਮਦਯਾਰ ਨੇ
(C) ਸੂਬਾ ਸਿੰਘ ਨੇ
(D) ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ
113. ਇਕਾਂਗੀ ਨਾਟਕ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਯੋਗ ਚੁੱਦੇ ਹਨ
- (A) ਇੱਕ
(B) ਦੋ
(C) ਤਿੰਨ
(D) ਚਾਰ
114. 'ਸ਼ੀਰੋ-ਫ਼ਰਹਾਦ' ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ ਹੈ
- (A) ਇਸਲਾਮੀ ਪਰੰਪਰਾ ਨਾਲ
(B) ਯੂਨਾਨੀ ਪਰੰਪਰਾ ਨਾਲ
(C) ਇਰਾਨੀ ਪਰੰਪਰਾ ਨਾਲ
(D) ਭਾਰਤੀ ਪੰਜਾਬੀ ਪਰੰਪਰਾ ਨਾਲ
115. 'ਜੀਉਣਾ ਮੌਤ' ਕਿਸ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਗਾਥਾ ਹੈ
- (A) ਮਾਝੇ ਦੀ
(B) ਮਲਵੇ ਦੀ
(C) ਪੁਆਧ ਦੀ
(D) ਦੁਆਬੇ ਦੀ

116. ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 'ਸਰਸਵਤੀ ਪੁਰਸਕਾਰ' ਨਾਲ ਸੰਮਾਨਿਤ ਸ਼ਾਇਰ ਹੈ
 (A) ਅਜਾਇਬ ਚਿੱਤਰਕਾਰ
 (B) ਜਗਤਾਰ
 (C) ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ
 (D) ਚਰਿਤਜਨ ਕੋਮਲ
117. ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਹੈ
 (A) ਧੁਨੀਆਤਮਕ
 (B) ਉਚਾਰ-ਖੰਡੀ
 (C) ਸੁਰਾਤਮਕ
 (D) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਹੀ
118. ਜਦੋਂ ਸਾਹ ਦੀ ਹਵਾ ਨੂੰ ਜੀਭ ਦੀ ਨੋਕ ਪੁੱਠੇ ਪਾਸਿਓਂ ਸਖਤ ਤਾਲੂ ਨਾਲ ਜੁੜ ਕੇ ਰੋਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ
 (A) ਦੰਤੀ ਧੁਨੀਆਂ ਉਚਾਰੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ
 (B) ਤਾਲਵੀ ਧੁਨੀਆਂ ਉਚਾਰੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ
 (C) ਉਲਟ ਜੀਭੀ ਧੁਨੀਆਂ ਉਚਾਰੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ
 (D) ਸੁਰਯੰਤਰੀ ਧੁਨੀਆਂ ਉਚਾਰੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ
119. 'ਵਾਰ ਨਾਦਰਸ਼ਾਹ' ਦਾ ਲੇਖਕ ਹੈ
 (A) ਨਜਾਬਤ
 (B) ਦਰਸ਼ਨ ਭਗਤ
 (C) ਕਾਦਰਯਾਰ
 (D) ਪੀਰ ਮੁਹੰਮਦ
120. 'ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ' ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਰਾਂ ਹਨ ਹਨ
 (A) ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀਆਂ
 (B) ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀਆਂ
 (C) ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀ ਦੀਆਂ
 (D) ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀਆਂ

ਨਿਰਦੇਸ਼ (ਪ੍ਰਸ਼ਨ 121-125):

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਖੇਤ੍ਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਓ।
 ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਦੀ ਜਿੰਦਗੀ ਇੱਕ ਗੁੱਲਤ ਹੈ, ਵਾਵਰੇਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਹਲ ਕਿੱਥੇ ਤੇ ਵਿਹਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਮੌਕਾ ਕਿੱਥੇ? ਫਿਰ ਸਾਰੇ ਸਿਆਣੇ, ਧਾਰਮਿਕ ਲਿਖਾਰੀ, ਸਮਾਜਿਕ ਆਗੂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹਨ ਕਿ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਅਸਾਂ ਆਪਣੇ ਹਰ ਕਦਮ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਹਰ ਕਥਨ ਦਾ ਵੀ ਗਿਣ ਕੇ ਲੇਖਾ ਦੇਣਾ ਪੈਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਹਰ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਜੀਭ ਨੂੰ ਲਗਾਮ ਪਾ ਕੇ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਲੋੜ ਪਏ 'ਤੇ ਮੂੰਹ ਖੋਲ੍ਹਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦ ਮਤਲਬ ਦੀ ਗੱਲ ਪੂਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਝੱਟ ਜਿੰਦਾ ਲਾ ਕੇ ਚੁੱਪ ਵੱਟ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਚੁੱਪ ਜਿਹੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ। 'ਚੁੱਪ ਸੁਨਹਿਰੀ ਹੈ ਤੇ ਬੋਲ ਰੁਪਹਿਰੀ' ਕਈਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਚੁੱਪ ਦੇ ਮਜਮੂਨ ਬਾਰੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਲਿਖ ਮਾਰੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਤਾਂ ਇਉਂ ਹੋਇਆ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਆਰਾਮ ਚੁੰਡਣ ਲਈ ਸੌ ਕੋਹ ਪੈੜ ਮਾਰੇ, ਜਾਂ ਵਰਤਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਝੋਲਾ ਭਰ ਲਵੇ। ਚੁੱਪ ਦੇ ਇੰਨੇ ਗੁਣ ਗਾਏ ਹਨ ਕਿ ਹੁਣ ਹਰ ਇੱਕ ਸਿਆਣੇ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਹਫ਼ਤੇ ਭਰ ਦੇ ਲੈਕਚਰਾਂ ਅਤੇ ਇੰਟਰਵਿਊਆਂ ਮਗਰੋਂ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਸਤਿਤ ਮਗਰੋਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਮੇਨ ਵਰਤ ਰੱਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਜਿੰਨਾ ਕੋਈ ਆਦਮੀ ਧਰਮਾਤਮਾ ਜਾਂ ਉੱਚੀਸਾਨ ਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉੱਨਾ ਹੀ ਚੁੱਪ ਤੇ ਖੁੰਝੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਸੰਗਣ ਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਹਰ ਵਕਤ ਖਤਰਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਤੋਂ ਕੋਈ ਗਲਤ ਫਾਇਦਾ ਲਾ ਉਠਾ ਲਵੇ।

121. ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਵਿਹਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ
 (A) ਗੁੱਲਤ ਤੇ ਵਾਵਰੇਲੇ ਕਰਕੇ
 (B) ਬਹੁਤੀ ਭੱਜਨੈਂਸ ਕਰਕੇ
 (C) ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਕੇ
 (D) ਬੇਇਤਬਾਰੀ ਕਰਕੇ

122. ਬੋਲ ਰੁਪਹਿਰੀ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ
- (A) ਬੋਲ ਸੋਹਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
- (B) ਬੋਲ ਵਧੇਰੇ ਰੂਪਕਾਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
- (C) ਬਹੁਤਾ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਬੰਦੇ ਕਈ ਵਾਰੀ ਪੁਆਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ
- (D) ਬੋਲ ਅਲੰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
123. ਵੱਡੇ ਆਦਮੀ ਚੁੱਪ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ
- (A) ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਰੱਖਦੇ ਹਨ
- (B) ਅਜਿਹਾ ਕਰਕੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਵਿਦਵਤਾ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ
- (C) ਉਹ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਕਿ ਕੋਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦਾ ਗਲਤ ਫਾਇਦਾ ਚੁੱਕ ਲਵੇ
- (D) ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਬਹੁਤੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਲਈ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ
124. 'ਅਜਮੂਨਾ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ
- (A) ਵਿਸ਼ਾ
- (B) ਪੈਰਾ
- (C) ਵਿਆਖਿਆ
- (D) ਸ਼ਬਦ ਰੂਪ
125. 'ਧਾਰਮਿਕ' ਤੇ 'ਸੁਨਹਿਰੀ' ਸ਼ਬਦ ਹਨ
- (A) ਗੁਣਵਾਚਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ
- (B) ਸੰਖਿਆਵਾਚਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ
- (C) ਪਰਿਮਾਣਵਾਚਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ
- (D) ਨਿਸ਼ਚੇਵਾਚਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ
126. 'ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ' ਕਾਲ ਦੇ ਕਿੱਸਾਕਾਰ ਹਨ
- (A) ਅਹਿਮਦਯਾਰ, ਫ਼ਜ਼ਲਸ਼ਾਹ, ਕਿਸ਼ੋਰਚੰਦ, ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ
- (B) ਪੀਲੂ, ਵਾਰਿਸ, ਹਾਮਦ, ਮੁਕਬਲ
- (C) ਹਾਸ਼ਮ, ਕਾਦਰਯਾਰ, ਅਹਿਮਦਯਾਰ, ਵੀਰ ਸਿੰਘ
- (D) ਕਾਦਰਯਾਰ, ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਆਰਿਫ਼, ਕਾਲੀਦਾਸ ਦੌਲਤਰਾਮ
127. ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਕਾਲ ਅਸਾਡੀ ਤੇ ਯੁੱਧਾਂ ਦਾ ਕਾਲ ਹੈ
- (A) ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਾਲ
- (B) ਨਾਨਕ ਕਾਲ
- (C) ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਲ
- (D) ਵਾਰਿਸ ਕਾਲ
128. ਸੂਚੀ - 1
- a) ਛਪਾਰ ਦਾ ਮੇਲਾ
- b) ਜਰਗ ਦਾ ਮੇਲਾ
- c) ਫੇਰਟਾ ਸਾਹਿਬ
- d) ਚੇਲਾ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਮੇਲਾ
- ਸੂਚੀ - 2
- i) ਬਸੰਤ ਪੰਚਮੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ
- ii) ਸ਼ੀਤਲਾ ਮਾਤਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ
- iii) ਗੁੰਗਾ ਪੀਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ
- iv) ਫੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ
- ਉਪਰੋਕਤ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਕ੍ਰਮ ਸਹੀ ਹੈ
	a	b	c	d
(A)	iii	ii	i	iv
(B)	i	ii	iii	iv
(C)	i	ii	iv	iii
(D)	iv	i	iii	ii

129. ਪਿਆਰ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਪਛਾਣ ਹੈ ਕਥਨ ਹੈ
- (A) ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਦਾ
(B) ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੀਤਲੜੀ ਦਾ
(C) ਪ੍ਰਿੰ. ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਦਾ
(D) ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਧੌਰ
130. ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਜੁੱਟ ਲੋਕ ਧਰਮ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ
- (A) ਆਰਤੀ, ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਦੀ ਪੂਜਾ, ਦੁਆਦਸ ਸਿਲਾ
(B) ਗੁੱਗੇ ਦੀ ਪੂਜਾ, ਧਰਨੀ ਦੇਵੀ ਦੀ ਪੂਜਾ, ਜਠੇਰਿਆਂ ਦੀ ਪੂਜਾ
(C) ਮੂਰਤੀ ਪੂਜਾ, ਮੜੀ ਮਸਾਨਾਂ ਦੀ ਪੂਜਾ, ਸਵਾਰੀ ਦੀ ਪੂਜਾ
(D) ਪਿੱਤਰਾਂ ਦੀ ਪੂਜਾ, ਸਾਂਝੀ ਦੇਵੀ ਦੀ ਪੂਜਾ, ਖਵਾਜਾ ਖਿਜਰ ਦੀ ਪੂਜਾ
131. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਚਿਸਤੀ ਸਿਲਸਿਲੇ ਦਾ ਬਾਣੀ ਹੈ
- (A) ਹਜ਼ਰਤ ਅਲੀ ਬਿਨ ਉਸਮਾਨ ਅਲ ਹੁਜਵੇਰੀ
(B) ਹਜ਼ਰਤ ਨਿਜ਼ਾਮੁੱਦੀਨ ਔਲੀਆ
(C) ਬਜ਼ਰਤ ਬਾਬਾ ਸੇਖ ਫ਼ਰੀਦ
(D) ਹਜ਼ਰਤ ਖੁਆਜਾ ਮੁਈਨੁੱਦੀਨ ਚਿਸਤੀ
132. 'ਸੁਹਾਗ' ਅਤੇ 'ਦੁਲਹਨ' ਇਕਾਂਗੀ ਇਸਤਰੀ ਦੀ ਕਿਸ ਮਨੋਦਸ਼ਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ
- (A) ਅੰਤਰ-ਦਵੰਦ
(B) ਡੋਲਦੀ ਅਵਸਥਾ
(C) ਬੇਵਸ ਤੇ ਤਰਸਯੋਗ
(D) ਸੰਕੀ ਹੋਣਾ
133. a) (ਕਥਨ): ਅਸਤਿਤ੍ਵਵਾਦ ਮਿਲਿਆ-ਜੁਲਿਆ ਵਾਦ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਦੀ ਅਸਥਿਰਤਾ ਤੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਦਾ ਵਰਣਨ ਹੈ।
b) (ਕਥਨ): ਨਾਸਤਕ ਅਸਤਿਤ੍ਵਵਾਦੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਰੱਬ ਮਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਤਿਤ੍ਵ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਮੂਲ ਤੌਰ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਦੀ ਹੈ।
c) ਅਸਤਿਤ੍ਵ ਨਿਯਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੈ। ਮੁਨੱਖ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਿਯਤੀ ਜਾਂ ਮਾਨਵੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਗੁਲਾਮ ਨਹੀਂ।
- (A) a) ਗ਼ਲਤ ਹੈ b) ਸਹੀ ਹਨ
c) ਅੰਸ਼ਿਕ ਸਹੀ ਹੈ
(B) a) ਅਤੇ b) ਗ਼ਲਤ ਹਨ c) ਪੂਰਨ ਸਹੀ ਹੈ
(C) a) ਗ਼ਲਤ ਹੈ b) ਅਤੇ c) ਸਹੀ ਹਨ
(D) a) ਅੰਸ਼ਿਕ ਸਹੀ ਹੈ b) ਸਹੀ ਹੈ
c) ਗ਼ਲਤ ਹੈ
134. 'ਸਮਰਾਟ ਅਯੋਕ' ਨੇ ਕਿਸ ਧਰਮ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ
- (A) ਸਨਾਤਨ ਧਰਮ
(B) ਜੈਨ ਧਰਮ
(C) ਬੁੱਧ ਧਰਮ
(D) ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ
135. 'ਐਲਬਰੂਨੀ' ਨੇ ਆਪਣੇ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਹੈ
- (A) ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ
(B) ਹਿੰਦੀ
(C) ਮਰਾਠੀ
(D) ਗੁਜਰਾਤੀ

136. ਕਿਹੜਾ ਸੂਰ ਅੰਤਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਉਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ
- (A) ੱ
(B) ੁ
(C) ੋ
(D) ੜ
137. ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਉਲ-ਜਲੂਲ ਨਾਟਕਾਂ ਦੀ ਝਲਕ ਮਿਲਦੀ ਹੈ
- (A) ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ
(B) ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਖੁੰਮਣ
(C) ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੈਠੀ
(D) ਰੋਸ਼ਨ ਲਾਲ ਅਹੂਜਾ
138. ਛੰਦ ਕਿਸ ਨੂੰ ਸੁਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ
- (A) ਡਾਬੀਆਂ ਨੂੰ
(B) ਸਾਲੀਆਂ ਨੂੰ
(C) ਮਾਸੀਆਂ ਨੂੰ
(D) ਚਾਚੀਆਂ ਨੂੰ
139. 'ਟੱਕਰ ਕਿਸ ਕਾਵਿ ਰੂਪ ਦਾ ਅਨਿਵਾਰੀ ਤੱਤ ਹੈ
- (A) ਅਲਾਹੁਈ
(B) ਕਿੱਸਾ
(C) ਵਾਰ
(D) ਸਤਵਾਰਾ
140. 'ਜੀਣਾ ਵੀ ਇੱਕ ਅਦਾ' ਹੈ
- (A) ਜੀਵਨੀ ਹੈ
(B) ਸ੍ਰੋ-ਜੀਵਨੀ ਹੈ
(C) ਡਾਇਰੀ ਹੈ
(D) ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ ਹੈ
141. 'ਰਾਣਾ ਸੂਰਤ ਸਿੰਘ' ਹੈ
- (A) ਨਾਵਲ
(B) ਨਾਟਕ
(C) ਮਹਾਂਕਾਵਿ
(D) ਇਕਾਗੀ
142. 'ਅੱਖਾਂ ਦੇਖ ਨਾ ਰੰਜੀਆਂ ਸਫ਼ਨਾਮੇ ਦਾ ਲੇਖਕ ਹੈ
- (A) ਡਾ. ਕੁਲਵੰਤ ਕੌਰ
(B) ਮੋਹਣ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼
(C) ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਦਰਦ
(D) ਸਿੰਗਾਰਾ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ
143. 'ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਕਿਤਾਬ ਪੜ੍ਹੀ' ਵਾਕ ਵਿੱਚ 'ਮੁੰਡਾ' ਸਬਦ ਦਾ 'ਮੁੰਡੇ' ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਰਤਿਤ ਹੋਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ
- (A) ਬਹੁਵਚਨੀ ਰੂਪ ਕਰਕੇ
(B) ਸੰਬੰਧਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਰਕੇ
(C) ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਕੇ
(D) ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

A*

144. 'ਹੁਣ ਤੋਂ ਤਨਖਾਹ ਚੈੱਕ ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਏਗੀ' ਸਬਦ ਵਿੱਚ 'ਰਾਹੀਂ' ਕਿਹੜੇ ਕਾਰਕ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ
- (A) ਕਰਤਾ ਕਾਰਕ
(B) ਕਰਮ ਕਾਰਕ
(C) ਕਰਨ ਕਾਰਕ
(D) ਅਪਾਦਾਨ ਕਾਰਕ
145. 'ਆਉਂ ਕਿਤਾਬ ਪੜ੍ਹੀਏ ਕਿਹੜਾ ਵਾਕ ਹੈ
- (A) ਸਧਾਰਨ ਵਾਕ
(B) ਪ੍ਰਸ਼ਨਵਾਚੀ ਵਾਕ
(C) ਆਗਿਆਵਾਚੀ ਵਾਕ
(D) ਪ੍ਰੇਰਨਾਰਥਕ ਵਾਕ
146. 'ਪ੍ਰਤੀਭਾਸ਼ਾਲੀ ਅਦਾਕਾਰਾ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿੱਚ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸਰ ਘੁੰਮ ਰਹੇ ਹਨ' ਵਾਕ ਵਿੱਚ 'ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸਰ' ਹੈ
- (A) ਸਮਾਸੀ ਵਾਕਾਂਸ਼
(B) ਨਾਂਵ ਵਾਕਾਂਸ਼
(C) ਕਰਤਾ ਨਾਂਵ ਵਾਕਾਂਸ਼
(D) ਸੰਬੰਧਕ ਵਾਕਾਂਸ਼
147. 'ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਉਹ ਜਰੂਰ ਆਵੇਗਾ' ਵਾਕ ਵਿੱਚ 'ਉਹ ਜਰੂਰ ਆਵੇਗਾ' ਹੈ
- (A) ਸਧਾਰਨ ਵਾਕ
(B) ਸਮਾਨ ਉਪਵਾਕ
(C) ਅਧੀਨ ਉਪਵਾਕ
(D) ਪ੍ਰਧਾਨ ਉਪਵਾਕ
148. ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਜੁੱਟ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ
- (A) ਸੇਨ ਚਿਤ੍ਰੀ, ਟੈਪਸ, ਕਾਟੇ, ਪਿੱਪਲ-ਪੱਤੀਆਂ
(B) ਚੌਕ, ਤੰਦੀਰਾ, ਪਰੀਬੰਦ, ਗੁਸਲਪੱਟੀ
(C) ਗੁਲੂਬੰਦ, ਹੰਸ ਕੰਠੀ, ਬੁਖਤੀਆਂ, ਰਾਈ ਹਾਰ
(D) ਗੂਠੜੇ, ਬਿਛੂਏ, ਫੱਲੇ, ਛੱਲੀਆਂ
149. 'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ' ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਸੂਟੀ ਸਾਇਰ ਦੀ ਸਾਇਰੀ ਦਰਜ ਹੈ
- (A) ਸਾਹ ਰੁਸੈਨ
(B) ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸਾਹ
(C) ਸੇਖ ਫਰੀਦ
(D) ਸੁਲਤਾਨ ਬਾਹੂ
150. ਜਾਰਜ ਗ੍ਰੀਅਰਸਨ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਤੋਂ ਹਿੰਦੀ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਵੰਡ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸ ਨੇ ਕੀਤਾ -
- (A) ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀਵਾਨਾ
(B) ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ
(C) ਹਰਦੇਵ ਬਾਹਰੀ
(D) ਐਸ.ਕੇ ਚੈਟਰਜੀ
151. ਕਿਸ ਲੇਖਿਕਾ ਨੇ ਇਸਤਰੀ-ਮਰਦ ਦੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਦਲੇਰੀ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ
- (A) ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ
(B) ਅਜੀਤ ਕੌਰ
(C) ਬਚਿੱਤ ਕੌਰ
(D) ਦਲੀਪ ਕੌਰ ਟਿਵਾਣਾ

152. 'ਰੇਮਨ ਜੈਕਬਸਨ' ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਹੈ
- (A) ਇਕਾਲਕ ਤੇ ਦੁਕਾਲਕ
(B) ਯੋਗਤਾ ਤੇ ਨਿਭਾਉ
(C) ਸੰਚਾਰ-ਪ੍ਰਬੰਧ
(D) ਲਾਗ ਤੇ ਪੈਰੋਲ
153. ਸਬਦ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ
- (A) ਹ, ਵ, ਯ
(B) ਖ, ਫ, ਗ
(C) ਭ, ਢ, ਨ
(D) ਤ, ਲ, ਝ
154. 1973 ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਸਾਇਰ ਦਾ ਦਿਰਾਂਤ ਹੋਇਆ
- (A) ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ
(B) ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ
(C) ਹਰਿਨਾਮ
(D) ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ
155. 'ਰਿਪੋਤਾਰਜ' ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ
- (A) ਡਾਇਰੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖੇ ਵੇਰਵੇ ਨੂੰ
(B) ਕਿਸੀ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਅਖਬਾਰ ਲਈ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵੇਰਵੇ ਨੂੰ
(C) ਸਫਰਨਾਮੇ ਦੇ ਇਕ-ਪਾਸਤ ਅੰਸ ਨੂੰ
(D) ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ
156. ਕਿਹੜਾ ਨਾਵਲ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਜੀਵਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ
- (A) ਕੰਜਕਾਂ
(B) ਇਹ ਲੋਕ
(C) ਪਰਸਾ
(D) ਪਰਤਾਪੀ
157. 'ਲਕਸ਼ਣਾ' ਅਤੇ 'ਅਭਿਧਾ' ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ
- (A) ਅਲੰਕਾਰ ਨਾਲ
(B) ਗੀਤੀ ਨਾਲ
(C) ਧੁਨੀ ਨਾਲ
(D) ਰਸ ਨਾਲ
158. ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਕਿਸ ਸੂਫੀ ਦਰਵੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਨੇਹਪੂਰਨ ਸੰਬੰਧ ਸਨ
- (A) ਪੀਰ ਬੁੱਧੂ ਸਾਰ
(B) ਸਾਈਂ ਮੀਆਂ ਮੀਰ
(C) ਦਾਰਾ ਸ਼ਿਕੋਰ
(D) ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ
159. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਾਰ ਰਚਨਾ ਤਰਤੀਬ ਹੈ
- (A) SOV
(B) VSO
(C) OSV
(D) ਤਿੰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ
160. 'ਚੰਡੀ ਦੀ ਵਾਰ' ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਕਿੰਨੀਆਂ ਪੌੜੀਆਂ ਹਨ
- (A) 43 ਪੌੜੀਆਂ ਤੇ ਇੱਕ ਦੋਹਾ
(B) 54 ਪੌੜੀਆਂ ਤੇ ਇੱਕ ਦੋਹਾ
(C) 52 ਪੌੜੀਆਂ ਤੇ ਇੱਕ ਦੋਹਾ
(D) 48 ਪੌੜੀਆਂ ਤੇ ਇੱਕ ਦੋਹਾ

161. 'ਖੋਰ ਰਿਧੀ ਮਾਘ ਖਾਧੀ' ਅਖੌਤ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ

- (A) ਸਾਉਣ ਨਾਲ
(B) ਵਿਸਾਖੀ ਨਾਲ
(C) ਲੋਹੜੀ ਨਾਲ
(D) ਤੀਆ ਨਾਲ

162. ਸੂਚੀ - 1 ਸੂਚੀ - 2

- a) ਧੁਨੀ ਸੰਪਰਦਾਇ i) ਭਰਤ ਮੁਨੀ
b) ਨਾਟਕ ਸ਼ਾਸਤਰ ii) ਉਭਯ ਅਲੰਕਾਰ
c) ਸਾਹਿਤਯ ਦਰਪਨ iii) ਆਨੰਦ ਵਰਧਨ
d) ਸਬਦਾਰਥ iv) ਵਿਸ਼ਵ ਨਾਥ

ਉਪਰੋਕਤ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਕ੍ਰਮ ਸਹੀ ਹੈ

	a	b	c	d
(A)	i	ii	iii	iv
(B)	iii	i	iv	ii
(C)	ii	iii	iv	i
(D)	iv	iii	i	ii

163. ਨੇਰਾਤਿਆ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਧਾ ਉੱਤੇ ਕਿਸ ਦਾ ਚਿੱਤਰ ਉਲੀਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

- (A) ਲੱਛਮੀ
(B) ਦੁਰਗਾ
(C) ਸਾਂਝੀ ਮਾਈ
(D) ਸਾਤਲਾ ਦੇਵੀ

164. 'ਕੁੰਠ ਤੇ ਰਿਸ਼ੀ' ਕੀ ਹੈ

- (A) ਨਾਟਕ
(B) ਨਾਵਲ
(C) ਕਹਾਣੀ
(D) ਕਵਿਤਾ

ਨਿਰਦੇਸ਼ (ਪ੍ਰਸ਼ਨ 165-169):

ਹਰ ਇੱਕ ਕੁੰਜੀ ਸਬਦ ਲਈ ਚਾਰ ਅਰਥ ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਹਨ।
ਉਸ ਸਬਦ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ ਜੋ ਕੁੰਜੀ ਸਬਦ ਦਾ ਵਿਰੋਧੀ ਸਬਦ ਹੈ

165. ਸਾਊ

- (A) ਅਥਲ
(B) ਕੁਪੱਤਾ
(C) ਅਸੰਜਮੀ
(D) ਝੱਲਾ

166. ਢਾਹੁਣਾ

- (A) ਖਿਲਾਰਨਾ
(B) ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ
(C) ਉਸਾਰਨਾ
(D) ਵੇਚਣਾ

167. ਅਖੀਰ

- (A) ਉਲਟ
(B) ਮੁੱਢ
(C) ਆਦਿ
(D) ਵਿੱਚ

168. ਚੜ੍ਹਨਾ

- (A) ਡਿੱਗਣਾ
(B) ਉਤਰਨਾ
(C) ਰਿੜ੍ਹਨਾ
(D) ਖਿਸਕਣਾ

169. ਨਿੰਦਿਆ
 (A) ਉਸਤਤ
 (B) ਭੰਡੀ
 (C) ਖਿਸਿਆਣਾ
 (D) ਖਿੰਝਣਾ

ਨਿਰਦੇਸ਼ (ਪ੍ਰਸ਼ਨ 170-174):

ਹਰ ਇੱਕ ਕੁੰਜੀ ਸ਼ਬਦ ਲਈ ਚਾਰ ਅਰਥ ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਉਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ ਜੋ ਕੁੰਜੀ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਨੇੜੇ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦਾ ਹੈ।

170. ਚਿਤਾਉਣਾ
 (A) ਸਲਾਉਣਾ
 (B) ਸਤਿਕਾਰਨਾ
 (C) ਪਲੇਸਣਾ
 (D) ਸਿਮਰਾਉਣਾ

171. ਸਾਦਗੀ
 (A) ਸੰਜਮੀ
 (B) ਭੇਲਾਪਨ
 (C) ਸੁੱਚ
 (D) ਸਥਿਰਤਾ

172. ਅਮੀਰ
 (A) ਅਮੀਰੀ
 (B) ਚਾਤਰ
 (C) ਧਨਾਢ
 (D) ਵਿਭਚਾਰੀ

173. ਮੁੱਢਲਾ
 (A) ਅੰਦਰਲਾ
 (B) ਸਿੰਧਾ
 (C) ਮੋਹਰੀ
 (D) ਟਿਕਵਾਂ

174. ਨਿਵੇਕਲਾ
 (A) ਅੱਡਰਾ
 (B) ਨਰੋਆ
 (C) ਸੁਲਭਿਆ
 (D) ਮਿਲਦਾ

ਨਿਰਦੇਸ਼ (ਪ੍ਰਸ਼ਨ 175-179):

ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਾਰਥਕ ਸ਼ਬਦ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਚੁਣੋ ਤਾਂਕਿ ਵਾਕ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਹੋ ਸਕੇ।

175. ਜਦ ਫਸਲਾਂ ਪੱਕ _____ ਉਦੋਂਕਿ ਹੀ ਵਾਢੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
 (A) ਜਾਏ
 (B) ਜਾਣ
 (C) ਗਏ
 (D) ਗਈਆਂ
176. ਜਦ ਦੰਗੇ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ _____ ਖਰ ਚਲੇ ਜਾਣ।
 (A) ਆਪੋ-ਆਪਣੇ
 (B) ਆਪਣੀਆਂ
 (C) ਆਪਣਾ
 (D) ਆਪਣੀ

177. ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਘਰ ਜਾਣਾ _____।

- (A) , ਹੋ
- (B) , ਹੋ
- (C) ਹੋ
- (D) ਹਨ

178. ਰਾਮ ਦੇ ਨਾਲ ਵਾਲਾ ਘਰ ਸਾਮ ਦੇ ਵੇਖਦਿਆਂ ਹੀ ਵੇਖਦਿਆਂ _____ ਗਿਆ।

- (A) ਚਹਿ
- (B) ਚਾਹ
- (C) ਮਿਲਿਆ
- (D) ਚਰਿੰਦੀ

179. ਦੇਵੇਂ ਭੈਣਾਂ ਘਰ ਆ ਗਈਆਂ _____।

- (A) ਹੋ
- (B) ਹੋਵੇਗੀ
- (C) ਹੋਣਗੀਆਂ
- (D) ਹੋਣਗੀ

ਨਿਰਦੇਸ਼ (ਪ੍ਰਸ਼ਨ 180-184) :

ਹਰ ਇੱਕ ਮੁਹਾਵਰੇ ਲਈ ਚਾਹ ਅਰਥ ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਉਸ ਅਰਥ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ ਜੋ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮੁਹਾਵਰੇ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਨੇੜੇ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦਾ ਹੈ।

180. ਘੋਗਲ ਕੰਨਾਂ

- (A) ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸੁਣਨ ਵਾਲਾ
- (B) ਸੁਣ ਕੇ ਅਣਸੁਣੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
- (C) ਲਾਪਰਵਾਹ
- (D) ਸਿਆਣਾ ਬੰਦਾ

181. ਫਸਲੀ ਬਟੋਰਾ

- (A) ਸਦਾ ਹੀ ਧੜਾ ਬਦਲਣ ਵਾਲਾ
- (B) ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਭਲਾ ਪੁਰਸ਼ ਪਰ ਵਿੱਚੋਂ ਬੇਵਿਸ਼ਵਾਸ
- (C) ਵੇਖ ਕੇ ਮੁਕਰਨ ਵਾਲਾ
- (D) ਜੋ ਆਪਣੀ ਗਰਜ ਵੇਲੇ ਆ ਕੇ ਮੂੰਹ ਵਿਖਾਵੇ ਤੇ ਕੰਮ ਹੋ ਜਾਣ 'ਤੇ ਖਿਸਕ ਜਾਵੇ

182. ਚਿਤੀਆਂ ਦਾ ਦੁੱਧ

- (A) ਅਣਹੋਈ ਸੈ
- (B) ਟੇਕੀਆਂ ਗੱਲਾਂ
- (C) ਹੱਕ ਹਲਾਲ ਦੀ ਕਮਾਈ
- (D) ਕੀਮਤੀ ਸੈ

183. ਅੱਗਾ ਪਿੱਛਾ ਸੋਚਣਾ

- (A) ਲਾਭ-ਹਾਨੀ ਵਿਚਾਰਨਾ
- (B) ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣਾ
- (C) ਟਾਲਣਾ
- (D) ਆਪਣਾ ਮਤਲਬ ਕੱਢਣਾ

184. ਸਿਰ 'ਤੇ ਕੁੰਡਾ ਹੋਣਾ

- (A) ਭੇੜੇ ਕੰਮ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਮਨੁੱਖ ਪਾਸ ਹੋਣਾ
- (B) ਡਰਨਾ
- (C) ਮੁਸੀਬਤ ਵੇਲੇ ਘਬਰਾ ਜਾਣਾ
- (D) ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਲੈ ਲੈਣਾ

185. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਗ਼ਲਤ ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ

- (A) ਬਗਿਆਤ
- (B) ਬਹੁਤਾ
- (C) ਲਾਪਰਵਾਹ
- (D) ਸਿਆਣਾ ਬੰਦਾ

ਨਿਰਦੇਸ਼ (ਪ੍ਰਸ਼ਨ 186-190) :

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੈਰ੍ਹੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਓ।

ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਿਆਕਰਨਕਾਰ ਪਾਇਨੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਨਾਂ ਪਾਇਨੀਯਮ ਸੀ। ਇਹ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿਆਕਰਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਵਿਦਵਾਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਲਈ ਇਸ ਬਾਰੇ ਆਦਰ ਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਰਚਨਾ ਈਸ਼ਵਰੀ ਗਿਆਨ ਕਾਰਨ ਹੋਈ। ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸਮੇਂ ਪਾਇਨੀ ਨੂੰ ਰਿਸ਼ੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਆਧੁਨਿਕ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਇਹ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਸੰਬੰਧੀ ਗਿਆਨ ਸਿਵ ਜੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ। ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਾਇਨੀ ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਬੜਾ ਮੂਰਖ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਠਸ਼ਾਲਾ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਸਿਵ ਜੀ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਇਹ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਵਿਆਕਰਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਜੇ ਇਹ ਆਪਣੀ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਕਈ ਵਿਆਕਰਨਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਪਾਇਨੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿਹੜੇ ਵਿਆਕਰਨ ਲਿਖੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਾਫੀ ਵੱਡੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤੇ ਬਹੁਤੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਪਾਇਨੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਅਜੇ ਵੀ ਸਰਵਉੱਚ ਤੇ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਹਨ।

186. ਪਾਇਨੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ

- (A) ਆਪਣੀ ਮੂਰਖਤਾ ਕਰਕੇ
- (B) ਸਿਵ ਜੀ ਉਸ ਉੱਪਰ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ
- (C) ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਵਿਦਵਾਨ ਕਰਕੇ
- (D) ਇੱਕ ਰਿਸ਼ੀ ਕਰਕੇ

187. ਪਾਇਨੀ ਨੂੰ ਪੁਸਤਕ ਸੰਬੰਧੀ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ

- (A) ਰਿਸ਼ੀਆਂ ਕੋਲੋਂ
- (B) ਸਿਵ ਜੀ ਕੋਲੋਂ
- (C) ਵਿਆਕਰਨਕਾਰਾਂ ਕੋਲੋਂ
- (D) ਪਾਠਸ਼ਾਲਾ ਵਿੱਚੋਂ

188. ਕਿਹੜੀ ਗੱਲ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਇਨੀ ਪਹਿਲਾ ਵਿਆਕਰਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ

- (A) ਪਾਇਨੀ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋਰ ਵਿਆਕਰਨਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਤੋਂ
- (B) ਵਿਆਕਰਨਕਾਰ ਤੋਂ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੇ ਗਿਆਨ ਕਰਕੇ
- (C) ਵਿਆਕਰਨਕ ਸੂਝ ਦੀ ਖਾਟ ਕਰਕੇ
- (D) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

189. ਪਾਇਨੀ ਦੀ ਵਿਆਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ

- (A) ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਿਖੇ ਗਏ ਵਿਆਕਰਨ
- (B) ਸਿਵ ਜੀ ਕਿਰਪਾ
- (C) ਪਾਇਨੀ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਆਕਰਨ ਦੇ ਨਿਯਮ
- (D) ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੋਰ ਵਿਆਕਰਨਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ

190. ਪਾਇਨੀ ਨੂੰ ਪਾਠਸ਼ਾਲਾ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਉਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ

- (A) ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਰਾਬੀ ਸੀ
- (B) ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮੂਰਖ ਸੀ
- (C) ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਬਹੁਤ ਗਿਆਨਵਾਨ ਸੀ
- (D) ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਪੜ੍ਹਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚਾਹੁੰਦਾ

ਨਿਰਦੇਸ਼ (ਪ੍ਰਸ਼ਨ 191-195) :

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਥਨਾਂ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਸਾਰਥਕ ਵਿਕਲਪ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ।

191. 'ਉਹ ਮੌਝ ਜਿਸਦੀ ਧਾਰ ਐਖੀ ਨਿਕਲੇ'

- (A) ਭੁਮਕ
- (B) ਖੇਸਲ
- (C) ਖਿਲ
- (D) ਘਰੂਤ

A*

192. 'ਬਦੇ ਬਦੀ ਅੱਗੋਂ ਹੋ ਮੋਹਰੀ ਬਣਨ ਵਾਲਾ'

- (A) ਉਲਾਰ
- (B) ਖੋਸਲਾ
- (C) ਖਤਾਪੈਚ
- (D) ਹੁੰਸਤ

193. 'ਮੀਂਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀ ਠੰਢੀ ਹਵਾ'

- (A) ਬੁੱਲ੍ਹਾ
- (B) ਠੰਕਾ
- (C) ਪੁਰਾ
- (D) ਵਾਫ਼ਤ

194. 'ਉਹ ਧਰਤੀ ਜੋ ਰੇਤਲੀ ਹੋਵੇ'

- (A) ਮੇਰਾ
- (B) ਕੱਲਰ
- (C) ਹੱਥਲ
- (D) ਅੰਤ

195. 'ਜਿਸਦੀ ਅੱਲਾਦ ਹੋਵੇ'

- (A) ਅੰਤਰਾ
- (B) ਅੰਤਰ
- (C) ਸੰਤਰਾ
- (D) ਢਾਰਾ

196. 'ਪੰਜਾਬ' ਨਾਂਵ ਕਿਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ

- (A) ਆਮ ਨਾਂਵ
- (B) ਖਾਸ ਨਾਂਵ
- (C) ਵਸਤੂਵਾਚਕ ਨਾਂਵ
- (D) ਇਕੱਛਵਾਚੀ ਨਾਂਵ

197. 'ਜੇ ਤੂੰ ਸਕੂਲ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਇਨਾਮ ਜਰੂਰ ਜਿੱਤਦੀ' ਵਾਕ ਹੈ

- (A) ਪੂਰਨ ਚਾਲੂ ਭੂਤ ਕਾਲ
- (B) ਪੂਰਨ ਚਾਲੂ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ
- (C) ਹੁਕਮੀ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ
- (D) ਸ਼ਰਤੀ ਭੂਤ ਕਾਲ

198. 'ਗੀਤਾ ਕਿਤਾਬ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ' ਵਾਕ ਵਿਚਲੀ ਕਿਰਿਆ ਹੈ

- (A) ਕਰਤਰੀ ਮੇਲ ਦੀ
- (B) ਕਰਮਣੀ ਮੇਲ ਦੀ
- (C) ਸੁਤੰਤਰ ਮੇਲ ਦੀ
- (D) ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

199. 'ਜਮਾਦਾਰ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਇਸਤਰੀ ਲਿੰਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਨਾਲ ਕੀ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

- (A) -ਈ
- (B) -ਨ
- (C) -ਨੀ
- (D) -ਆਈ

200. 'ਮੇਜ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਸਧਾਰਨ ਬਹੁਵਚਨੀ ਰੂਪ ਹੈ

- (A) ਮੇਜ
- (B) ਮੇਜ਼
- (C) ਮੇਜ਼ੇ
- (D) ਮੇਜ਼ੇ

SEAL

IMPORTANT INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

उम्मीदवारों के लिए महत्वपूर्ण अनुदेश

11. This Booklet contains 32 pages.
12. Please check all the pages of the Booklet carefully. In case of any defect, please ask the Invigilator for replacement of the Booklet.
13. **Directions :** Each question or incomplete statement is followed by four alternative suggested answers or completions. In each case, you are required to select the one that correctly answers the question or completes the statement and blacken (●) appropriate circle A, B, C or D by Blue/Black Ball-Point Pen against the question concerned in the Answer-Sheet. **(For V.H. candidates corresponding circle will be blackened by the scribe)**
14. Mark your answer by shading the appropriate circle against each question. The circle should be shaded completely without leaving any space. The correct method of shading is given below.

Wrong Method	Wrong Method	Wrong Method	Correct Method
☐ ☒ ☐ ☐	☐ ☒ ☐ ☐	☐ ☐ ☒ ☐	☐ ☐ ☐ ☒

The Candidate must mark his/her response after careful consideration.

15. There is only one correct answer to each question. You should blacken (●) the circle of the appropriate column, viz., A, B, C or D. If you blacken (●) more than one circle against any one question, the answer will be treated as wrong. If you wish to cancel any answer, you should completely erase that black mark in the circle in the Answer-Sheet and then blacken the circle of revised response.
16. A machine will read the coded information in the OMR Answer-Sheet. In case the information is incomplete/different from the information given in the application form, the candidature of such candidate will be treated as cancelled.
17. Use the space for rough work given in the Question Booklet only and not on the Answer-Sheet.
18. **You are NOT required to mark your answers in this Booklet. All answers must be indicated in the Answer-Sheet only.**

11. इस पुस्तिका में 32 पेज हैं।
12. इस पुस्तिका के सभी पृष्ठों का ध्यानपूर्वक निरीक्षण करें। यदि कोई दोष है, तो निरीक्षक को उसे बदलने के लिए कहें।
13. **निर्देश :** प्रत्येक प्रश्न अथवा प्रत्येक अधूरे कथन के बाद चार उत्तर अथवा पूरक कथन सुझाये गये हैं। प्रत्येक दशा में आपको किसी एक को चुनना है जो प्रश्न का सही उत्तर दे अथवा कथन को पूरा करे और आपको उत्तर-पत्रिका में उपयुक्त गोलाकार खाने A, B, C या D को नीला या काला बॉल-पॉइंट पेन से काला (●) करना है। **(दृष्टिबाधित उम्मीदवारों के लिए संगत गोलाकार लिपिक द्वारा काला किया जाए)**
14. प्रत्येक प्रश्न के सामने उचित वृत्त का चिन्हांकन करके अपना उत्तर लिखें। वृत्त को बिना कोई स्थान छोड़े चिन्हांकित करें। चिन्हांकित करने का सही तरीका नीचे दिया गया है।

गलत तरीका	गलत तरीका	गलत तरीका	सही तरीका
☐ ☒ ☐ ☐	☐ ☒ ☐ ☐	☐ ☐ ☒ ☐	☐ ☐ ☐ ☒

अभ्यर्थी को अपना उत्तर ध्यानपूर्वक सोच विचार के उपरान्त चिन्हित करना चाहिए।

15. प्रत्येक प्रश्न का केवल एक ही सही उत्तर है। आपको समुचित कॉलम अर्थात् A, B, C या D के गोलाकार खाने को काला (●) करना है। यदि आप किसी प्रश्न के सामने एक से अधिक गोलाकार खाने को भरेंगे (●) तो आपका उत्तर गलत माना जायेगा। यदि आप किसी उत्तर को रद्द करना चाहते हैं तो आप उत्तर-पुस्तिका के उस गोलाकार खाने से काले निशान को पूरी तरह से मिटा दें और तब बदले हुए उत्तर के लिए गोलाकार खाने को काला कर दें।
16. ओ.एम.आर. उत्तर-पत्रिका में भरी गई कूट सूचना को एक मशीन पढ़ेगी। यदि सूचना अपूर्ण है अथवा आवेदन पत्र में दी गई सूचना से भिन्न है, तो ऐसे अभ्यर्थी की अभ्यर्थिता निरस्त समझी जायेगी।
17. कच्चे कार्य के लिए केवल प्रश्न पत्र में दिए गये स्थान का प्रयोग करें। उत्तर-पुस्तिका पर कच्चा कार्य न करें।
18. इस पुस्तिका के अन्दर आपको उत्तर अंकित नहीं करने हैं। उत्तर केवल उत्तर-पत्रिका में ही दें।

Go through instructions given in Page No. 3 (Facing Page)

DO NOT OPEN THE SEAL OF THIS BOOKLET UNTIL YOU ARE TOLD TO DO SO

POST CODE / पोस्ट कोड :

189/14, 190/14

QUESTION-CUM ANSWER BOOKLET

प्रश्न-उत्तर पुस्तिका

JDD-81/PGT-PUNJ/TIER-IV/X-15

DESCRIPTIVE TIER – II/ वर्णनात्मक टियर – II
MAIN EXAMINATION/ मुख्य परीक्षा

Time Allowed : 1 Hour

निर्धारित समय : 1 घण्टा

Maximum Marks : 50

अधिकतम अंक : 50

IMPORTANT INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

उम्मीदवारों के लिए महत्वपूर्ण अनुदेश

1. Before making any entry on Question Paper and QAB candidate should count and check the no. of pages and if any discrepancy is seen then Invigilator should be informed immediately for another copy of Question Paper/QAB.

प्रश्न-पत्र तथा QAB में किसी भी प्रकार की प्रविष्टि करने के पूर्व अभ्यर्थियों को कुल पृष्ठ संख्या की जाँच अवश्य कर लेनी चाहिए तथा किसी भी प्रकार की विसंगति होने पर वीक्षक को सूचित कर प्रश्न-पत्र QAB की दूसरी प्रति प्राप्त करना चाहिए।

2. Answer of every question is expected at specified space. The answer will not be checked if there is change in place of question or answer.

प्रत्येक प्रश्न का निर्धारित जगह पर उत्तर अपेक्षित है। प्रश्न या उत्तर के स्थान परिवर्तन होने पर उत्तर की जाँच नहीं की जाएगी।

3. It is mandatory to strictly follow the instructions by the candidates.

दिए गए निर्देशों का कड़ाई से पालन करना प्रत्येक अभ्यर्थी के लिए अनिवार्य है।

इस पुस्तिका की सील तब तक न खोलें जब तक कहा न जाए

SEAL

SEAL

i) ਲੇਖ

1. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਲੇਖ ਲਿਖੋ:

30 ਅੰਕ

a) ਵਿਕਿਰਮਾਨ ਨੇ ਸੰਨ੍ਹਿਖ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਆਰਾਮਦਾਇਕ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ

ਜਾਂ

b) ਦੇਸ਼ਗਰਤੀ

ਜਾਂ

c) ਪਿੰਡ ਦੀ ਸਿੰਦਰੀ ਬਨਾਮ ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਿੰਦਰੀ

Blank lined area for writing the answer.

ii) ਪੱਤਰ ਲੇਖਣ/ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ

II. ਹੇਠਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦਿਓ।

20 ਅੰਕ

a) ਆਪਣੇ ਸਿੱਤਰ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖੋ, ਤੁਹਾਡੇ ਕਸਬੇ ਵਿੱਚ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਵਨ ਡੇ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਕ੍ਰਿਕੇਟ ਮੈਚ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

ਜਾਂ

b) ਉੱਤਪੰਨ ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਦੁਨਿਆਂ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਣਾ। ਸ਼ਰਧਾਂਗੀ ਕਰੋ।

ਜਾਂ

c) ਸੇਕੰਡ ਕਲਾਸ ਵੈਟਿੰਗ ਰੂਮ ਦੀ ਗੰਦੀ ਹਾਲਤ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨਿਕ ਰੇਲਵੇ ਮੈਨੇਜਰ ਦੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਮਾਸਟਰ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖੋ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸੁਝਾਅ ਦਿਓ।

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

1. Time Allowed :
Descriptive Type Examination : 1 Hour
Total : 1 Hour
2. Please check all the pages of the Question-Cum Answer Booklet with OMR facing sheet. In case of any defect, please ask the Invigilator for replacement of the Booklet. In case of any discrepancy between the English and Hindi versions of any Question, the English version will be treated as final/authentic.
3. You must not tear off or remove any sheet from this Booklet. This Booklet must be handed over to the Invigilator before you leave the Examination Hall.
4. This Booklet consists of Descriptive Examination – 2 questions of 50 marks. Limit your answer to the space provided in this Booklet. No additional sheet will be provided.
5. Answer the Questions as carefully as you can. Some Questions may be difficult and others easy. Do not spend much time on any Question.
6. Use of Calculator/Palmtop/Laptop/Other Digital Instrument/Mobile/Cell Phone/Pager is **NOT** allowed.
7. Candidates found guilty of misconduct/using unfair means in the Examination Hall will be liable for appropriate penal/legal action.
8. You should not write your roll number, name or address in the space provided for writing answer. In case of letter writing name and address should be written as "abc", "xyz" etc.

अभ्यर्थियों के लिए अनुदेश

1. निर्धारित समय :
वर्णनात्मक परीक्षा : 1 घण्टा
कुल : 1 घण्टा
2. इस प्रश्न-उत्तर पुस्तिका और ओ.एम.आर. मुँहा पत्रिका के सभी पृष्ठों का ध्यानपूर्वक निरीक्षण करें। यदि कोई दोष है, तो निरीक्षक को उसे बदलने के लिए कहें। यदि किसी प्रश्न के हिन्दी तथा अंग्रेजी अनुवाद में कोई अंतर है, तो अंग्रेजी अनुवाद को ही सही समझा जाएगा।
3. इस पुस्तिका से कोई पन्ना फाड़ना या अलग करना मना है। परीक्षा-भवन छोड़ने से पहले यह पुस्तिका निरीक्षक के हवाले कर दें।
4. इस पुस्तिका में 50 अंकों का वर्णनात्मक परीक्षा – 2 प्रश्न सम्मिलित किए गए हैं। अपने उत्तर को इस पुस्तिका में दिए गए निर्दिष्ट स्थान तक ही सीमित रखें। कोई अतिरिक्त पृष्ठ नहीं दिया जाएगा।
5. प्रश्नों के उत्तर यथेष्ट रूप से ध्यानपूर्वक दें। कुछ प्रश्न आसान तथा कुछ कठिन हो सकते हैं। किसी एक प्रश्न पर बहुत समय न लगाएँ।
6. कैलकुलेटर/पामटॉप/लैपटॉप/अन्य डिजिटल उपकरण/मोबाइल/सेल फोन/पेजर का उपयोग वर्जित है।
7. परीक्षा-भवन में अनुचित व्यवहार एवं कार्य के लिए दोषी पाये गये अभ्यर्थी युक्तिसंगत दण्डनीय/वैधानिक कार्रवाई के पात्र होंगे।
8. आपको उत्तर लिखने के लिए दिए गए स्थान पर नाम या पता तथा अपना रोल नम्बर नहीं लिखना चाहिए। पत्र लेखन में दिए गए नाम व पता लिखने के स्थान पर "abc", "xyz" लिखें।

Latest Sarkari jobs, Govt Exam alerts, Results and Vacancies

- ▶ Latest News and Notification
- ▶ Exam Paper Analysis
- ▶ Topic-wise weightage
- ▶ Previous Year Papers with Answer Key
- ▶ Preparation Strategy & Subject-wise Books

To know more [Click Here](#)

www.prepp.in